

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY

КВАРТАЛЬНИЙ ЗВІТ ПРО ЗАХОДИ ПРОЕКТУ

**МУНІЦИПАЛЬНА ПРОГРАМА ВРЯДУВАННЯ ТА СТАЛОГО
РОЗВИТКУ**

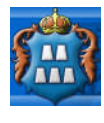
КВІТЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 2010

www.undp.org.ua

msdp.undp.org.ua

Подяка нашим партнерам

Національні партнери

	Івано-Франківська міська рада		Житомирська міська рада		Рівненська міська рада		Калинівська міська рада
	Новоград-Волинська міська рада		Галицька міська рада		Миколаївська міська рада		Сакська міська рада
	Кіровська міська рада		Голопристанська міська рада		Кагарлицька міська рада		Джанкойська міська рада
	Вознесенська міська рада		Українська міська рада		Нововолинська міська рада		Щолкінська міська рада
	Могилів-Подільська міська рада		Львівська міська рада		Долинська міська рада		Рубіжанська міська рада
	Тулчинська міська рада		Міністерство з питань житлово-комунального господарства України		Міністерство регіонального розвитку та будівництва України		Новоозернівська селищна рада
	Бахчисарайська міська рада		Академія муніципального управління		Міністерство регіонального розвитку та будівництва України з державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування		Первомайська селищна рада
	Красногвардійська селищна рада		Нижньогірська селищна рада		Зуйська селищна рада		Євпаторійська міська рада
	Вінницька міська рада						

Міжнародні партнери

Canadian
International
Development
Agency

Agence
canadienne de
développement
international

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Швейцарська Конфедерація

ROYAL NORWEGIAN EMBASSY

Досягнення проекту були б неможливими без підтримки та співпраці міст-партнерів нашої програми, зокрема, міст Івано-Франківськ, Рівне, Житомир, Галич, Новоград-Волинський, Миколаїв, Кіровське, Гола Пристань, Кагарлик, Вознесенськ, Українка, Могилів-Подільський, Львів, Рубіжне, Долина, Тульчин, Калинівка, Вінниця, Саки, Джанкой, Щолкіне, Євпаторія та селищ Нижньогірське, Красногвардійське, Первомайське, Зуя та Новоозерне; Комітету Верховної Ради України з державного будівництва та місцевого самоврядування, Академії муніципального управління, Міністерства з питань житлово-комунального господарства України, Міністерства регіонального розвитку та будівництва України, Інституту хімічних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Рубіжне), Національного університету водного господарства та природокористування, Таврійського гуманітарно-екологічного інституту а також міжнародних партнерів, зокрема, Канадської агенції міжнародного розвитку, Швейцарської агенції розвитку та співробітництва та Посольства Королівства Норвегії в Україні. Команда проекту висловлює щирі подяку їм за їхню підтримку та співпрацю. Аналогічно, команда МПВСР хотіла б подякувати за співпрацю всім інституціям/людям, залученим до процесу впровадження програми, зокрема, керівництву ПРООН, Бізнес-центру, та іншим структурним підрозділам в Україні, а також громадянам, службовцям муніципалітетів, вченим, представникам бізнес-спільноти, організацій громад та іншим приватним та державним установам

Головна статистична інформація про заходи ПРООН/МПВСР за квітень-червень 2010 р.

№	Заходи	Станом до 2010 р.	1 кв. 2010	2 кв. 2010	Всього з '04
1	Територія, охоплена заходами				
a	Області (включаючи АР Крим)	12	-	-	12
б	Міста	28	-	1	29
2	Інституційний розвиток				
a	Організації громад	470	17	32	519
б	Мережі навчальних закладів	13	-	-	13
в	Мережі бізнес-структур	2	-	-	2
г	Мережі громадських організацій	8	-	-	8
д	Муніципальні ради сталого розвитку	4	-	-	4
е	Національний форум міст-партнерів	1	-	-	1
є	Національний форум ВНЗ-партнерів	1	-	-	1
3	Членство				
a	Кількість громадян – всього	49498	1676	2690	53864
i)	Жінок	28343	1024	1465	30832
ii)	Чоловіків	21155	662	1225	23042
б	Загальноосвітні та дошкільні навчальні заклади	251	1	-	252
в	Неурядові громадські організації	92	-	-	92
г	Бізнес-структури	31	-	-	31
4	Розвиток людських ресурсів				
a	Кількість впроваджених заходів РЛР	363	22	21	406
б	Вигодонабувачі / учасники – всього	9500	478	591	10569
5	Покращення якості життя людей				
a	Підтримані проекти місцевих громад	232	-	7	239
б	Загальна вартість проектів (тис. грн) *	26285.056	-	956.281	27241,34
i)	Внесок громади	3478.023	-	153.422	3631,445
ii)	Частка міської ради	12879.787	-	602.144	13481,93
iii)	Частка ПРООН / ШАРС/ КАМР	8782.146	-	200.715	8982,861
iv)	Частка інших місцевих донорів	1145.1	-	-	1145.1
в	Статус впровадження проектів				
i)	Перерахована сума, (тис. грн.)***	19981.325	-	3687.0	23668,325
ii)	Завершені проекти	172	-	-	172
г	Прямі вигодонабувачі проектів	142225	-	6842	149067
i)	Жінки	45418	-	2604	48022
ii)	Чоловіки	35845	-	2058	37903
iii)	Діти	60962	-	2180	63142
б	Мобілізація та використання ресурсів, дол. США	Бюджет на 2010 р.	Використано в 1 кв.	Використано в 2 кв.	Виконання,%
a	Рівненська міська рада	13 305,69	4 625,46	1 553,80	49,69
б	Новоград-Волинська міська рада	31,25	-	-	0,00
с	Кіровська міська рада	7 625,90	-	1 533,43	21,52
д	Голопристанська міська рада	3 149,29	-	-	0,00
е	Українська міська рада	5 792,29	-	1 436,57	26,54
ф	Житомирська міська рада	114,20	-	-	0,00
г	Могилів-Подільська міська рада	1 549,27	-	-	0,00
h	Нововолинська міська рада	2 519,14	-	790,69	33,58
i	Миколаївська міська рада	2 775,46	2 079,57	-	80,17
j	Долинська міська рада	5 348,54	-	-	0,00
k	Сакська міська рада	5 031,21	1 780,40	1 898,73	78,24
l	Івано-Франківська міська рада	3 821,96	-	-	0,00
m	Джанкойська міська рада	2 275,99	849,03	-	39,92
n	Кагарлицька міська рада	2 024,17	1 950,75	-	103,12
o	Тульчинська міська рада	6 983,46	-	-	0,00
p	Вознесенська міська рада	14 075,36	2 591,48	9 571,13	92,46
q	Рубіжанська міська рада	4 057,09	3 177,07	-	83,79
r	Галицька міська рада	1 083,76	-	-	0,00
s	Нижньогірська селищна рада	8 107,27	6 956,40	-	85,80
t	Програма розвитку ООН	100 000,00	14 667,65	40 304,54	54,97
U	ШАРС	412 152,30	49 039,57	93 375,13	36,97
v	Посольство Норвегії	4 333,50	-	1 022,29	25,24
w	КАМР	346 874,13	29 282,56	38 151,62	20,80
	ВСЬОГО	953 031,23	116999,94	189 637,93	34,43

1 долар США = 7,9 грн. (червень 2010)

Перегляд основних досягнень МПВСР протягом квітня-червня 2010 р.**Основними завданнями протягом кварталу були наступні:**

- Провести тренінги для службовців о.м.с по фінансовій децентралізації, стратегічному плануванню та ін.
- Провести тренінги для посадових осіб центральних органів влади щодо сталого розвитку
- Переглянути та поширити навчальний курс «Сталий розвиток суспільства»
- Надати ІКТ підтримку двом містам
- Надати підтримку містам-партнерам у створенні Муніципальних рад сталого розвитку
- Підтримати реалізацію проектів місцевих громад для сталого розвитку з участю у співфінансуванні
- Організувати навчальний візит для місцевих посадовців до Швейцарії
- Підняти питання впровадження ISO, управління твердими побутовими відходами на порядок денний публічної політики і розробка рекомендацій для Уряду з цих питань

Основними досягненнями МПВСР протягом кварталу стали:**1. Реформи в сфері законодавства та політики:**

- Результати кластеру ПРООН місцевого розвитку та людської безпеки було представлено на слуханнях Комітету Верховної Ради України з питань промислової та регуляторної політики і підприємництва, що були присвячені новим підходам до розвитку депресивних регіонів України.
- ПРООН/МПВСР поставила розвиток малих міст на порядок денний і організувала круглий стіл в м. Українка (Київська область) разом з Секретаріатом Асоціації малих міст України. Учасники та учасниці проаналізували спільні проблеми малих міст і запропонували пропозиції до проекту Національної програми підтримки малих міст на 2011-2017 рр.
- Для розв'язання численних проблем у сфері управління твердими побутовими відходами, експерти, представники уряду, громадських організацій та делегати з більш ніж 25 міських рад України запропонували Уряду ряд практичних рекомендацій в ході круглого столу, організованого ПРООН/МПВСР за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації. Після вивчення досвіду міст Івано-Франківськ, Калуш (Івано-Франківська область), Вознесенськ (Миколаївська область), Коростень, Новоград-Волинський (Житомирська область) та інших міст, більше 60 учасників та учасниць круглого столу презентували свої пропозиції Уряду для розробки ефективної національної стратегії управління твердими побутовими відходами.

2. Розбудова інституційного потенціалу:

- Створено 32 організації громад за участі 1465 жінок та 1225 чоловіків (133 будинків);
- Місто-партнер Нововолинськ засвоїло механізм ПРООН/МПВСР через створення Муніципальної ради сталого розвитку. 28 квітня в місті проведено Форум сталого розвитку за участі представників ПРООН/МПВСР, який затвердив положення про МРСР та її Дорадчий комітет і затвердив її персональний склад.
- Рубіжне засвоїло підхід ПРООН до місцевого розвитку за участі громади. 12 квітня, Муніципальний відділ підтримки міста презентував «Муніципальну програму сталого розвитку в м. Рубіжне на 2010-2014 роки», яка впроваджує підхід залучення громади в муніципальну політику.
- ПРООН/МПВСР поділилася досвідом із впровадження системи управління якістю муніципальних послуг. 17-18 травня, ПРООН/МПВСР організувала семінар в м. Долина і Івано-Франківськ (Івано-Франківська область) для поширення досвіду впровадження системи ISO 9001:2008 в містах-партнерах.

3. Розвиток людських ресурсів:

- 21 захід для розвитку людських ресурсів проведено протягом кварталу, 6 з яких організовано МВР та 15 – Командою управління проектом в м. Київ. Тренінги були спрямовані на

покращення комунікаційних навичок муніципальних координаторів і навичок проведення тренінгів для дорослої аудиторії, покращення навичок місцевих громад управління ОСББ, тренінги для адміністраторів офіційних веб-сторінок міських рад, тренінг для шкільних вчителів міст-партнерів для підготовки викладання курсу «Уроки для сталого розвитку».

- В цих заходах взяло участь 591 учасників, з яких 55,2 % чоловіки та 44,8 % жінки.
- Протягом кварталу, працівники ПРООН/МПВСР та партнери взяли участь в міжнародній конференції по демократії та децентралізації в Швейцарії (Сент Галлен); ознайомчому візиті «Схід-Захід» до м.м. Львів та Нововолинськ; навчальному візиті місцевих посадовців до Швейцарії. Кримські міста приймали візит делегації з Республіки Польща, учасники якої відвідали міста-партнери МПВСР в АР Крим.
- 49 осіб отримали користь від цих навчальних і ознайомчих візитів, включаючи 32 жінки і 19 чоловіків.

4. Покращення якості життя – інфраструктурні проекти громад:

- 172 проекти завершено повністю партнерськими організаціями громад в містах з початку роботи проекту і 55 проектів знаходяться на завершальній стадії виконання (середній статус 75-90%). 13 проектів виконано менш ніж на 50%.

5. Результати комунікаційних заходів

- Протягом кварталу, відстежено 118 медіа згадок про заходи Програми, з яких 42 були національного рівня, 76 – місцевого. Згадування на офіційних веб-сайтах принесло 26,42%, газети та радіо залишаються важливим джерелом для поширення інформації про Програму, приносить 49,06%, решта інформації з'являється на ТБ залучених агенцій. Разом, це складає 1403 згадувань за 2004 року, коли було започатковано Програму.

6. Мобілізація та використання ресурсів:

- Протягом року для заходів Програми було залучено ресурси обсягом 953.03 тис. дол. США, включаючи 100 тис. дол. США від ПРООН, 412,15 тис. дол. США від ШАРС, 346,87 тис. дол. США від КАМР, 4,33 тис. дол. від Посольства Королівства Норвегія в Україні та 89,67 тис. дол. США в якості національного співфінансування.

Плани на 3й квартал 2010 року

- Проведення тренінгів для службовців уряду щодо концепцій/процесів сталого розвитку і децентралізації
- Перегляд та узагальнення і поширення навчального курсу зі сталого розвитку
- Надання ІКТ підтримки двом містам
- Підтримка міст у створенні Муніципальних рад сталого розвитку
- Підтримка ініціатив місцевих громад
- Організація навчального візиту місцевих керівників о.м.с до Швейцарії

ЗМІСТ

Головна статистична інформація про заходи Програми 2-му кварталі 2010 р., *ii*

Короткий виклад досягнень МПВСР у 2-му кварталі 2010 р., *iii*

Абревіатури, *vii*

I. Контекст, 1

1.1 Генезис Програми, **2**

1.2. Територія, охоплена заходами Програми, **5**

II Досягнення Програми, 6

2.1 Результати розвитку, **7**

2.1.1 Реформи у сфері законодавства та політики, **9**

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, **12**

2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку, **17**

2.1.4 Розвиток людських ресурсів, **20**

2.1.5 Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД та гендер, **24**

2.2 Менеджмент та ефективність, **24**

2.2.1 Партнерства / Зв'язки, **24**

2.2.2 Результати комунікаційних заходів, **25**

2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів, **27**

III Уроки та можливості, 29

3.1 Нагромадження досвіду, **30**

3.2 Плани на майбутнє, **30**

Додатки

1. Фінансовий статус проектів місцевого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, грн., **30**
2. Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, **33**
3. Деталі щодо заходів, за підтримки Канадської агенції міжнародного розвитку, **33**
4. Деталі щодо проектів громад, що підтримуються Посольством Королівства Норвегія в Україні, **35**
5. Команда реалізації проєкту, **37**

Перелік таблиць

1. Досягнення МПВСР цільових показників розвитку в першому-другому кварталах 2010 р., **5**
2. Інституційний розвиток у містах-партнерах у 2-му кварталі 2010 р., **15**
3. Короткий опис проектів місцевих громад, затверджених в 2 кв. 2010 р., **17**
4. Статус завершеності проектів, **18**
5. Заходи з розвитку людських ресурсів, **18**
6. Кількість медіа-згадок, **28**
7. Мобілізація та використання ресурсів у 2-му кварталі 2010 р. в розрізі донорів, дол. США, **28**

Перелік карт

1. Територія, охоплена заходами МПВСР, **3**

Перелік вставок

1. Муніципальну раду сталого розвитку створено в м. Нововолинськ, **14**
2. Більше 20 місцевих високо-посадовців із Західної та Східної України обмінялися досвідом з виконання проектів місцевого розвитку, **21**
3. ПРООН знайомила міських голів з перевагами децентралізації в Швейцарії, **23**
4. Жителі малих міст потребують більше влади для покращення власного життя, **26**

АБРЕВІАТУРИ

ОУ	Освітні установи
ОСББ	Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків – неприбуткове товариство, створеним власниками житлових і нежитлових приміщень, розміщених в багатоквартирному будинку для сприяння управлінню спільної власності та утримання, обслуговування та управління неподільною сумісною власністю
ОГ	Організація громади
ІКТ	Інформаційно-комунікаційні технології
КАМР	Канадська агенція міжнародного розвитку
УЦРТ	Українські цілі розвитку тисячоліття
МПВСР	Муніципальна програма врядування та сталого розвитку
МВП	Муніципальний відділ підтримки
НГО	Неурядова громадська організація
НФМП	Національний форум міст-партнерів
ОЖ	Організація жителів
СР	Сталий розвиток
ШАРС	Швейцарська агенція розвитку та співробітництва
МСП	Малі та середні підприємства
грн.	Українська гривня
ПРООН	Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй

Розділ ПЕРШИЙ

КОНТЕКСТ

1.1. Генезис Програми, с. 2

1.2. Територія, охоплена заходами Програми, с. 5

1.1 ГЕНЕЗИС ПРОГРАМИ

Передумови

Підготовча фаза «Муніципальної програми врядування та сталого розвитку» (МПВСР) ПРООН в Україні була започаткована у квітні 2004 р. для розробки спільного та прозорого механізму локалізації принципів сталого розвитку. У 2005 році Програма увійшла у другу фазу своєї діяльності для демонстрації ефективності громадсько-приватного партнерства з метою вирішення соціальних, економічних та екологічних проблем у містах. Третя фаза – «Муніципальне врядування та розширення повноважень громад» – передбачена на період 2008-2012 рр. Програма зареєстрована Міністерством економіки України та виконується Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй. Третя фаза Проекту «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» передбачена на 2008-2012 рр.

МПВСР є частиною Програми місцевого розвитку (ПМР) ПРООН / Україна разом з іншими проектами, такими як «Програма розвитку та інтеграції Криму», «Чорнобильська програма відродження та розвитку», «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» та «Створення безпечного середовища для молоді України». Програма місцевого розвитку слугує парасольковою програмою для сприяння підтримуваному громадянами місцевому розвитку та місцевому демократичному врядуванню в Україні через модель сталого розвитку за участі громад. Головними двосторонніми донорами, що підтримують проектні заходи ПРООН/МПВСР є Швейцарська агенція розвитку та співробітництва, Канадська агенція міжнародного розвитку та Посольство Королівства Норвегія в Україні.

Мета, стратегія та схема виконання

Метою МПВСР є сприяння врядуванню за широкої участі громадян для покращення якості життя населення міст України. З цією метою, у 2010 році Програма зосереджуватиметься на досягненні таких результатів:

- Підвищення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фіскальних та адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку, зокрема через організацію публічному заходу, присвяченого сталому розвитку.
- Зміцнення потенціалу органів місцевої влади щодо прозорого визначення та реалізації стратегій місцевого розвитку, надання громадських послуг та сприяння місцевому економічному розвитку.
- Підтримка передачі досвіду між державними службовцями та посадовими особами для покращення надання місцевих громадських послуг.
- Збільшення потенціалу громад для покращення умов в соціальній, економічній та екологічній сферах через підтримку проектів громад.
- Концентрація на підпроекті за підтримки ШАРС в Вінницькій області, АР Крим та містах Івано-Франківськ, Долина (Івано-Франківська область), Новоград-Волинський (Житомирська область), Вознесенськ (Миколаївська область), Гола Пристань (Херсонська область), Кіровське (Донецька область).
- Концентрація за підпроекті за підтримки КАМР в АР Крим.

За стратегією, Програма втілюється на засадах партнерства, що базується на зобов'язаннях щодо співфінансування, власності та сталості. Діяльність програми здійснюється через місцевих та національних партнерів з громадського та приватного секторів. Основними партнерами є міські ради, місцеві громади, Парламентський комітет із питань державного будівництва та місцевого самоврядування; Міністерство з питань житлово-комунального господарства України; Інститут хімічних технологій Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (м. Рубіжне), Національний університет водного господарства та природокористування (м. Рівне) та Таврійський гуманітарно-екологічний інститут (Сімферополь).

Використовуючи підхід соціальної мобілізації, Програма сприяє створенню відповідних організацій місцевих громад жителів, навчальних закладів, малих бізнесових структур та організацій громадянського суспільства. Ці організації засновуються в обраних містах України за

принципами самопомогти та ефективного врядування. З допомогою інтервенцій Програми, інституційна спроможність цих організацій розбудовується таким чином, аби вони були спроможними планувати, мобілізувати ресурси та визначати пріоритети щодо вирішення своїх соціальних, економічних та екологічних проблем у сталий спосіб, що, у кінцевому підсумку, приводить до досягнення українських Цілей розвитку тисячоліття. Це відбувається за підтримки відповідних міських рад та інших національних / міжнародних агенцій із розвитку. Міські ради включають плани громад до власних загальноміських планів розвитку та виділяють ресурси на впровадження таких планів. Таким чином, процес сталого місцевого розвитку відбувається у повному сенсі за принципом «знизу-вгору». Він рухається від місцевого рівня по всій схемі до національного рівня.

Проект працює на трьох рівнях – громади, міста та національному рівні. Напрями діяльності на кожному рівні наведено далі.

1. Розвиток спроможності місцевих громад вирішувати проблеми місцевого розвитку

Проект надає підтримку формуванню активних організацій громад у містах України – об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), обслуговуючих кооперативів, громадських організацій шкіл та дитсадків, мереж громадських організацій та ін. Такі самоврядні організації засновуються за принципами демократичного врядування та співпрацюють з міськими радами для вироблення спільного бачення сталого розвитку їхніх міст.

- Розвиток спроможності місцевих громад дає можливість чітко окреслити та реалізувати місцеві ініціативи для сталого розвитку в партнерстві з місцевою владою. Проводяться тренінги та консультації з питань створення та реєстрації організацій громади, вибору організаційно-правової форми організації, налагодження ефективної діяльності.
- Розвиток спроможності місцевих громад дає можливість розробляти та реалізувати проекти, спрямовані на вирішення проблем місцевого розвитку. Проводяться тренінги та консультування з питань аналізу місцевої ситуації, підготовки проектно-кошторисної документації, вибору підрядної організації, моніторингу та контролю реалізації проекту, підготовки звітів.
- Впровадження громадами місцевих пріоритетів/проектів підтримується шляхом надання малих грантів за критеріями рівності, продуктивності та сталості на засадах співфінансування. Ці проекти розробляються для безпосереднього покращення середовища життя.
- Підвищення обізнаності місцевих громад із питаннями сталого розвитку, ВІЛ/СНІДу, Цілей розвитку тисячоліття, гендерної рівності, прав людини, прав споживачів, енергоефективності, громадського аудиту і т. ін. здійснюється через круглі столи, навчання, кампанії в ЗМІ тощо.

2. Підвищення ефективності місцевого самоврядування

Програма розбудовує інституційний потенціал міських рад-партнерів усіх рівнів шляхом надання таких видів підтримки, як дорадчі послуги, тренінги, оглядові візити, навчальні тури, обладнання та для підвищення їх спроможності покращувати управління, надання послуг і якість життя громадян на території, охопленій заходами Програми. Для залучення широкого кола громадськості до процесу управління місцевим розвитком надається підтримка на реалізацію ініціатив зі стратегічного планування розвитку міст, впровадження системи управління якістю муніципальних послуг відповідно до міжнародного стандарту ISO, проведення громадських слухань, інтегрування планів організацій громад у плани місцевого розвитку.

- Співпраця з 23 містами та 5 селищами міського типу для впровадження підходу місцевого розвитку за участі громади, налагодження ефективного діалогу і співпраці місцевої влади і громади для спільного розв'язання місцевих соціально-економічних проблем.
- Створення муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив та розвиток спроможності їхніх працівників через тренінги, навчальні поїздки та консультації.
- Технічна допомога для ефективної роботи муніципальних відділів підтримки громадських ініціатив та для утримання створених за підтримки проекту офіційних веб-сторінок міських рад-партнерів
- Підтримка розробки стратегічних планів розвитку міст.
- Сприяння інтегруванню планів організацій громад до планів розвитку міст.
- Підтримка впровадження системи управління якістю муніципальних послуг відповідно до системи ISO 9001:2008 в містах України.

- Ознайомчі візити для муніципальних службовців із метою вивчення успішного досвіду застосування підходу за участі громади, східно-західні обмінні візити для ознайомлення з досвідом та практикою місцевого самоврядування.
- Інформаційно-комунікаційні технології – підтримка створення сучасних зручних офіційних веб-сторінок для ефективної комунікації місцевої влади та громад.
- Підтримка міжмуніципальної співпраці між містами-партнерами для обміну досвідом.

3. Заходи у сфері політики та законодавства

Уроки, здобуті на місцевому рівні, особливо у сфері децентралізації та місцевого самоврядування, підіймаються в ході діалогу щодо покращення політичної ситуації. Це реалізується шляхом досліджень у сфері політики, проведення семінарів, конференцій, круглих столів і т. ін.

- Співпраця з Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, Міністерством з питань житлово-комунального господарства України, Міністерством регіонального розвитку та будівництва України для сприяння реформі місцевого самоврядування та децентралізації в Україні.
- Проведення аналітичних досліджень про стан місцевого самоврядування, залучення громад до процесу прийняття рішень на місцевому рівні.
- Накопичення та поширення досвіду по всій Україні.
- Розробка рекомендацій для органів державної влади з метою удосконалення надання громадських послуг.
- Тренінги для посадових осіб центральних органів влади та органів місцевого самоврядування з таких тем: децентралізація та ефективне місцеве самоврядування, підходу до місцевого розвитку за участі громади, розробка місцевих стратегій сталого розвитку.
- Підготовка майбутнього покоління, компетентного у питаннях підходу розвитку, орієнтованого на громаду, глобальних проблем людства та сталого розвитку, через упровадження навчального курсу «Сталий розвиток суспільства» в українських вищих навчальних закладах.

3.2. Головні результати за 6 років

«Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» може поділитися справді унікальним досвідом, накопиченим в 29 містах і селищах, які є партнерами, за 6-річний період свого існування.

А. Проект сприяє децентралізації в містах України (децентралізоване надання комунальних послуг та децентралізація влади)

Децентралізація надання комунальних послуг — це тісніше спілкування та партнерство влади, громад та підприємств для надання послуг споживачам. Децентралізація влади — це також можливість вирішувати пріоритети політики на місцевому рівні, враховуючи інтереси громад. Отже, це реальний інструмент розвитку. Все це сприяє тому, що міські ради ухвалюють підхід залучення громади на місцевому рівні — і муніципальні програми, що закріплюють використання цього підходу, поступово стають правилом, а не винятком.

Б. Інноваційні механізми розвитку міст

Завдяки проекту, в містах-партнерах покращується якість муніципальних послуг та управління. Система управління якістю муніципальних послуг ISO 9001:2000 була впроваджена в м. Вознесенськ у 2007-2008 рр. за підтримки ПРООН. Цього року підтримку для впровадження системи 9001:2008 отримують міста Кіровське, Долина, Новоград-Волинський та Джанкой. Крім того, Проект допомагає створювати інтерактивні сучасні офіційні веб-сторінки міських рад-партнерів (створено 14 веб-сторінок сторінок). Також розвитку міст сприяють Муніципальні відділи підтримки, що підпорядковуються безпосередньо міським головам і можуть дуже швидко домагатися реалізації проектів. Програма проводить тренінги для службовців органів місцевого самоврядування із децентралізації, стратегічного та оперативного управління, залучення місцевих громад до прийняття рішень на місцевому рівні.

В. Підтримка організацій громад, навчання активістів громад.

Державні установи не проводять тренінги для активістів громад, але існує брак інформації, знання законодавства, бухгалтерії та інших питань. Проект проводить тренінги, робить дослідження та готує публікації, корисні для членів та керівників громад. Дуже важливо, що через навчальні заходи проект виховує є «ефективного» власника житла, проводячи ексклюзивні тренінги про те, як створити та

управляти організацією громади (ОСББ, обслуговуючим кооперативом, громадською організацією). Загалом майже 10 тис. осіб взяли участь у 406 навчальних заходах проекту.

Г. Проекти громад

За 6 років Програма підтримала 239 проектів місцевих громад. 55% проектів пов'язані з енергоефективністю та збереженням довкілля, серед таких проектів — реконструкція систем водовідведення, водопостачання, опалення, заміна вікон та ремонт туалетів в школах та дитячих садках. 45% складають проекти соціального спрямування — наприклад, ремонт фасадів, спорудження спортивних майданчиків чи бюветів якісної питної води. Вартість підтриманих проектів сягнула 27.2 млн. грн., а їх реалізація принесла користь більше 149 тис. жителів міст. Цей Проект мобілізує місцеві громади об'єднуватися, проявляти лідерство та самоуповноваження. За 6 років місцеві громади створили 519 організацій громад, членами яких є більше 54 тис. мешканців міст.

1.2 ТЕРИТОРІЯ, ОХОПЛЕНА ЗАХОДАМИ ПРОЕКТУ

Програма функціонує у 29 містах та селищах з 12 областей України, зокрема міста, Івано-Франківськ, Галич, Долина (Івано-Франківська обл.); Рівне (Рівненська обл.); Житомир, Новоград-Волинський (Житомирська обл.); Миколаїв, Вознесенськ (Миколаївська обл.); Кіровоград (Донецька обл.); Гола Пристань (Херсонська обл.); Кагарлик, Українка (Київська обл.); Нововолинськ (Волинська обл.); Могилів-Подільський, Тульчин, Калинівка (Вінницька обл.); Львів (Львівська обл.); Рубіжне (Луганська обл.); Саки, Джанкой, Щолкіне, Бахчисарай та Євпаторія та селища Нижньогірський, Красногвардійське, Первомайське, Зуя та Новоозерне (АР Крим).

Три міста приєдналися до Програми протягом 2004 року; 3 долучилися у 2005 році; 8 міст налагодили партнерство протягом 2006 року; 7 стали партнерами у 2007 році, одне місто приєдналося в 2008 та 4 селища в 2009. Угоди про партнерство між ПРООН/МПВСР та м. Євпаторією і смт Новоозерне були підписані у третьому кварталі 2009 року. Карта – 1 показує розміщення міст, охоплених заходами Програми, у розрізі років партнерства.

Карта - 1: Територія, охоплена заходами МПВСР

Де:

- Пілотні міста-партнери 2004 р.
- Міста-партнери 2005 р.
- Міста-партнери 2006 р.
- Міста-партнери 2007 р.
- Міста-партнери 2008 р.
- Міста-партнери 2009 р.
- Міста-партнери 2010 р.

Розділ ДРУГИЙ

ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМИ

-
- 2.1 Результати розвитку, 7**
 - 2.1.1 Реформи у сфері законодавства та політики, 9**
 - 2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу, 10**
 - 2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку, 17**
 - 2.1.4 Розвиток людських ресурсів, 20**
 - 2.1.5 Громадська поінформованість про ВІЛ/СНІД та ґендер, 22**
 - 2.2 Менеджмент та ефективність, 22**
 - 2.2.1 Партнерства / Зв'язки, 22**
 - 2.2.2 Результати комунікаційних заходів, 23**
 - 2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів, 25**

2.1 РЕЗУЛЬТАТИ РОЗВИТКУ

У 2010 році ПРООН/МПВСР фокусується на навчанні/ознайомленні державних службовців та службовців о.м.с і місцевих посадових осіб з питаннями фіскальної децентралізації, стратегічного планування тощо; наданні допомоги містам-партнерам у впровадженні системи управління якістю муніципальних послуг згідно з ISO 9001:2008, сприяння муніципалітетам у створенні Муніципальних рад сталого розвитку, зміцнення співпраці з партнером Міністерством регіонального розвитку та будівництва України для сприяння реалізації Європейської стратегії інновацій та ефективного управління на місцевому рівні та її принципів, навчання посадових осіб центрального уряду щодо концепцій/процесів сталого розвитку та децентралізації; перегляду, доопрацювання та розповсюдження навчальних програм зі сталого розвитку, забезпечення підтримки ІКТ для 2 муніципалітетів, підтримка місцевих ініціатив для сталого розвитку, організації ознайомчої поїздки для місцевих керівників у Швейцарію, підняття питань ISO, управління твердими побутовими відходами на порядок денний державної політики та розробка рекомендацій для Уряду; Очікувані результати в цій сфері відображені на Схемі-І:

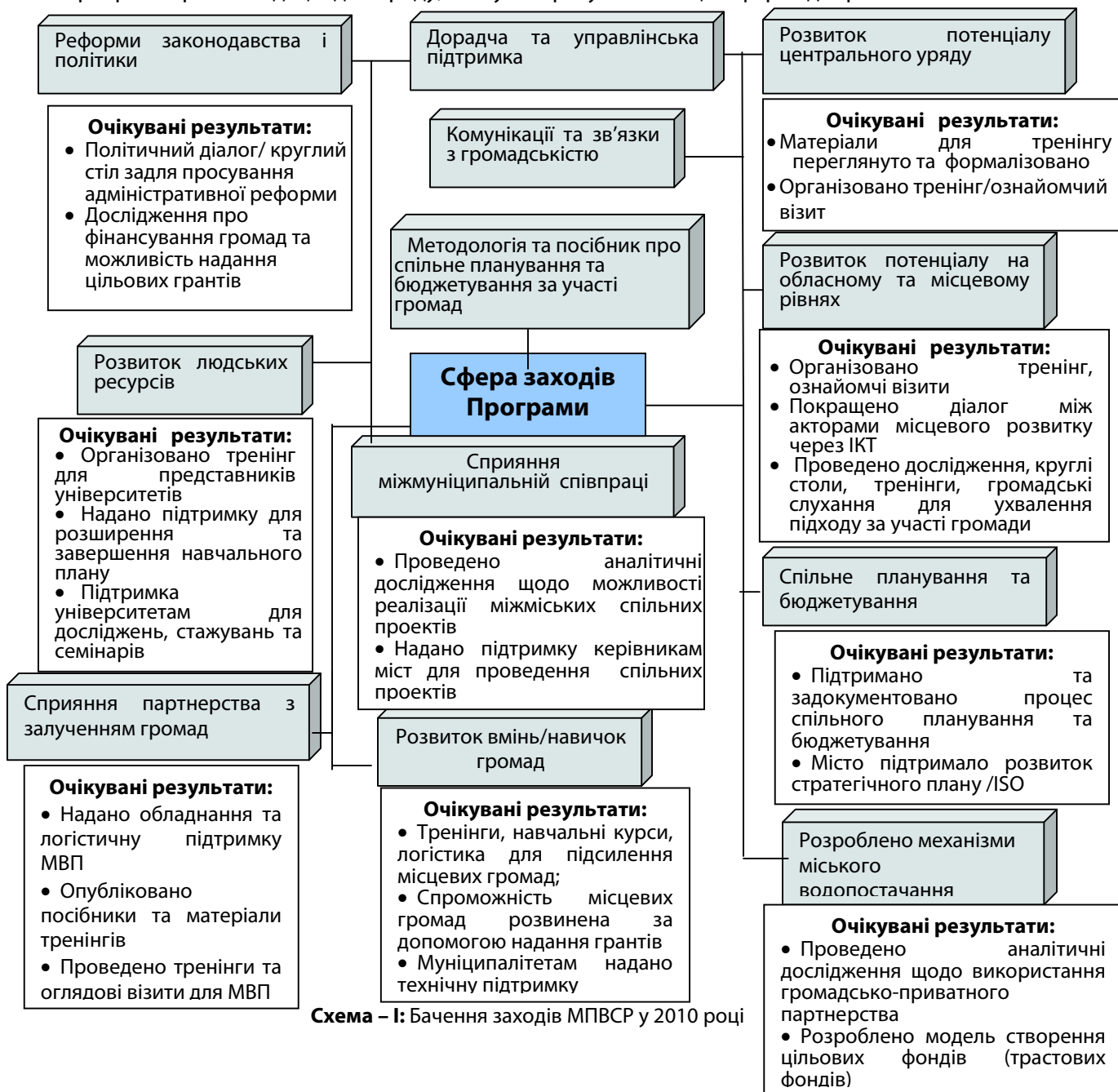

Схема – І: Бачення заходів МПВСР у 2010 році

Прогрес у цих сферах відстежувався шляхом моніторингу цільових показників, визначених у робочому плані (Таблиця - I).

Таблиця – I: Досягнення цільових показників розвитку МПВСР в першому-другому кварталах 2010 р.

№	Очікувані результати	Донор, що підтримує	Річний цільовий показник	Досягнення у 2010 р.	%
1	Посилення потенціалу центральних органів влади щодо децентралізації фінансових і адміністративних повноважень для підтримки місцевого розвитку	ПРООН, ШАРС, КАМР	1. Розробити рекомендації спільно з місцевими та центральними посадовцями 2. Провести тренінги для 10 посадових осіб центральних органів влади щодо сталого розвитку 3. Переглянути та поширити навчальний план з курсу «Сталий розвиток» (СР) 4. Підтримати три національні заходи, включаючи слухання 5. Підреслити та поширити на національному рівні модель місцевого самоврядування та децентралізації, розроблену за підтримки проекту	3. Таврійський гуманітрано-екологічний інститут взяв зобов'язання впровадити курс в навчальний план 4. Підтримано чотири національні заходи, включаючи слухання 5. Модель створення Асоціацій ОСББ в м. Новоград-Волинський	•10 •133 •100
2	Посилення потенціалу місцевих органів влади прозоро визначати і впроваджувати стратегії місцевого розвитку, надавати громадські послуги і сприяти місцевому розвитку	ПРООН, ШАРС, КАМР, Посольство Норвегії, міські ради міст-партнерів	1. Провести тренінги для 30 службовців о.м.с по фінансній децентралізації, стратегічному плануванню та ін. 2. Запровадити систему ISO в двох містах 3. Розробити 1 місцеву/обласну програму 4. Тренінговий курс для службовців о.м.с. переглянутий та формалізований 5. 2 міста отримали ІКТ підтримку 6. Підтримати між-муніципальну співпрацю 7. Провести дослідження можливості застосування міжмуніципальної співпраці в сферах енергозбереження, управління ТПВ та ін.	1. Проведено тренінги для 201 службовців о.м.с 2. Систему ISO впроваджено в 3 містах (Кіровське, Долина, Новоград-Волинський) 3. м. Рубіжне розробило місцеву програму, що закріпила механізм МПВСР 4. Три міста отримали ІКТ підтримку	•402 •150 •100 •150
3	Зміцнення потенціалу громад для покращення соціальних, економічних та екологічних умов проживання	ПРООН, ШАРС, КАМР	1. Створити 55 організацій громад (ОГ)/мереж 2. Провести тренінги для 120 лідерів ОГ 3. Створити 2 МРСР 4. Підтримати реалізацію 30 проектів місцевих громад для сталого розвитку з участю у співфінансуванні 5. Провести тренінги з важливих питань людського розвитку для 5 громад	1. Створено 49 організацій громад 2. Проведено тренінги для 124 лідерів ОГ 3. Створено МРСР в м. Нововолинськ 4. Підтримано 7 проектів місцевих громад	•89 •103 •50 •23

Опис досягнень Програми можна знайти у наступному розділі. Результати, що були досягнуті у сфері реформ законодавства і політики для сталого місцевого врядування та надання послуг відображено у розділі «Реформи у сфері законодавства і політики» (2.1.1); здобутки

розвитку інституційного потенціалу управління за широкої участі громадян висвітлені у розділі «Розвиток інституційного потенціалу» (2.1.2); місцеві ініціативи сталого розвитку (2.1.3); досягнення у сфері розвитку людських ресурсів (2.1.4); діяльність щодо розробки рекомендацій з питань муніципального управління та управління проектами відображено у розділі «Менеджмент та ефективність» (2.2).

2.1.1 Реформи у сфері законодавства і політики

Досвід здобутий на місцевому рівні, особливо у сфері децентралізації і місцевого самоврядування, виноситься ПРООН/МПВСР та НФМП для проведення діалогу і вдосконалення політики. Це здійснюється через дослідження у сфері політики, семінари, конференції, круглі столи, тощо.

Досвід застосування підходу за участі громади презентували на слуханнях Парламентського комітету, присвячених новим підходам подолання депресивності регіонів

21 квітня, більше 60 учасників/ць взяли участь в засіданні слухань Комітету Верховної Ради України з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва на тему «**Нові підходи в розвитку депресивних регіонів України**». **Оксана Реміга**, Старший програмний менеджер ПРООН представила результати Програми місцевого розвитку та гарантування безпечного середовища для людського розвитку ПРООН. В ході засідання розглянуто питання депресивних територій та організаційного забезпечення їх розвитку, сучасні державницькі підходи стимулювання сталого розвитку регіонів, взаємовідносини між державним та місцевими бюджетами щодо запровадження інструментів державної підтримки регіонів та інші.

Існує ряд механізмів для розв'язання проблем депресивних регіонів, тому потрібно оцінити, які з них можуть бути вдало застосовані в контексті України. Такими механізмами є розвиток малого і середнього бізнесу, публічно-приватне партнерство, проведення децентралізації і формування бюджету «знизу».

Фото-1: Майже 60 учасників та учасниць зібралися, щоб проаналізувати механізми для подолання депресивності регіонів

Однією зі стратегій є соціальна мобілізація і створення Фонду розвитку депресивних територій, як інструменту залучення місцевого населення до процесу визначення пріоритетів розвитку, що налагоджує взаємодію і залучає фінансування від багатьох сторін. Описуючи типові стратегії, що застосовуються до депресивних регіонів в світі **Наталія Королевська**, голова Комітету з питань промислової і регуляторної політики і підприємництва зазначила: «*Соціальна мобілізація дозволяє використовувати місцеві ресурси для стимулювання сталих форм розвитку регіону*».

Для подолання депресивності територій, важливо, щоб регіони відігравали вагомий роль, визначали пріоритети місцевого розвитку та могли фінансувати програми соціального розвитку. **Оксана Реміга**, Старший програмний менеджер ПРООН поділилася досвідом проектів місцевого розвитку ПРООН і звернула увагу на важливість перегляду міжбюджетних відносин для покращення регіональної політики. «*При залученні інвестицій в регіони України для економічного розвитку важливо пам'ятати, що інвестори зацікавлені не лише в наявності природних ресурсів, інфраструктури і доріг, але й в соціальній інфраструктурі – якості закладів освіти та охорони здоров'я. Роль місцевих органів влади в цих питаннях є визначальною. Добра регіональна політика і економічний розвиток неможливі без перегляду міжбюджетних відносин і реформи*

місцевого самоврядування», - зазначила Оксана Реміга. Більше деталей щодо слухань можна знайти за адресою http://msdp.undp.org.ua/index.php?news_id=142

ПРООН допомогла міським головам міст-партнерів поставити розвиток малих міст на порядок денний державної політики

Під час «круглого столу», який організували ПРООН/МПВСР та президія Асоціації малих міст України 29 квітня, йшлося про те, що жителі малих міст часто мають подібні проблеми – незадовільний благоустрій, проблеми з водозабезпеченням, освітленням та погані дороги. Іншими складнощами є відсутність необхідних фінансових ресурсів в місцевих бюджетах, розробка нових генеральних планів розвитку міст, поводження з твердими побутовими відходами, мобілізація місцевих громад для співпраці з міською владою.

Саме для того щоб обговорити ці проблеми та спільно визначити потреби міст, наголосити на необхідності затвердження та реалізації **«Загальнодержавної програми розвитку малих міст України» на 2011-2017 р.р.**», а також зробити конкретні пропозиції для такої Програми,

Фото-2: Учасники/ці круглого столу проаналізували спільні проблеми малих міст і висловили пропозиції до нової «Загальнодержавної програми розвитку малих міст України» на 2011-2017 р.р.»

в місті Українка зібралися міські голови більше двадцяти міст, представники національного Уряду, міжнародних організацій та громадянського суспільства.

Також учасникам зібрання було презентовано нове унікальне видання під назвою **«Історії успіху. До кращого життя – власними силами. Досвід українських міст»**, в якому зібрано кращий досвід у залученні місцевих громад до вирішення актуальних питань у більш, ніж 20 містах України.

Для підтримки малих міст в 2004 році було ухвалено «Загальнодержавну програму розвитку малих міст», яка, на думку багатьох експертів, не була

реалізована повною мірою. Чинність цієї програми завершилась в 2010 році і Асоціація малих міст України ініціювала діалог між малими містами та Урядом для розробки нової дієвої програми.

Проведення «круглого столу» започаткувало серію заходів для подальшого діалогу між представниками міської влади на місцях та Урядом для розробки нової програми. Асоціація малих міст України збирає пропозиції від міст, які будуть узагальнені на щорічній конференції малих міст (яка планується 6-7 липня 2010 р). За результатами проведення сьогоднішнього «круглого столу», у двотижневий термін його учасники підготують Резолюцію з переліком пропозицій до «Загальнодержавної програми розвитку малих міст на 2011-2017 р.р.».

Але вже сьогодні стало відомо, що учасники зібрання пропонують визначити такі пріоритетні напрямки державної підтримки розвитку малих міст: проведення вуличного освітлення та застосування енергоощадних технологій в освітленні; забезпечення малих міст сучасною технікою для вивозу твердих побутових відходів; відновлення місцевих доріг малих міст та околиць; справедливий, щодо малих міст, розподіл коштів, що спрямовуються державою на соціально-економічний розвиток територій; повна підтримка запровадженню державних Програм «Розвиток шахтарських міст» та «Використання теплових насосів для опалення та гарячого водопостачання в енергетичних містах».

Міські голови чотирьох міст-партнерів проекту поділилися своїм досвідом, накопиченим за час їх вдалої співпраці з проектом.

Богдан Білик, Головуючий у Національному форумі міст-партнерів проекту, начальник управління економічного та інтеграційного розвитку виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради поділився своїм досвідом в тому, як вони залучили місцеву громаду у вирішення

проблеми із збиранням та сортуванням твердих побутових відходів в місті. *«Реформувати процедури збору та переробки твердих відходів в містах потрібно «знизу - догори», починаючи від громади. Роль громади полягає у виборі технології, встановленні тарифів, покращенні послуг, які їй надаються шляхом контролю»* - сказав Богдан Білик і запропонував малим містам об'єднуватися для спільної переробки та захоронення відходів та будівництва спільних полігонів.

Юрій Гержов, Вознесенський міський голова ділиться досвідом на сторінках публікації з історіями успіху: *«Наш досвід може стати хорошим прикладом для наслідування іншими містами України. Населення Вознесенська складає 40 тис. осіб, але кількість жителів не має принципового значення з точки зору впровадження цієї системи, адже загальні принципи закладаються в процес надання муніципальних послуг у розрізі основних процесів міської ради. Йдеться про чіткий та системний розподіл повноважень і відповідальності в усіх структурних підрозділах міської ради, зміну ментальності її персоналу, його бачення організації та виконання своїх посадових обов'язків, забезпечення прозорості управлінських рішень».*

Як містам України впоратися з твердими побутовими відходами – тема «круглого столу» в Івано-Франківську

Для розв'язання численних проблем у сфері поводження з твердими побутовими відходами експерти, урядовці, громадські організації та представники/ці понад 25 міських рад запропонували Уряду ряд практичних рекомендацій під час круглого столу, організованого проектом ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації. Вивчивши досвід міст Івано-Франківськ, Калуш (Івано-Франківська обл.), Вознесенськ (Миколаївська обл.), Коростень, Новоград-Волинський (Житомирська обл.) та інших, близько 60 учасників/ць круглого столу надали свої пропозиції Уряду щодо розробки дієвої національної стратегії поводження з ТПВ.

Неякісна утилізація твердих побутових відходів (ТПВ) призводить до забруднення навколишнього природного середовища, негативно впливає на здоров'я мешканців міст. Саме тому все більше країн змінюють стратегію поводження з твердими побутовими відходами з метою зменшення кількості відходів, що утворюються, і впроваджують сучасні екологічно безпечні технології їх утилізації та переробки. За оцінкою експертів, така політика може на 40% знизити кількість відходів, що направляються на захоронення.

Фото-3: Експерти, представники/ці місцевої влади та уряду поділилися досвідом і підняли проблеми в сфері управління ТПВ в містах

В Україні щорічно накопичується 50 млн. кубометрів побутових відходів. З них повторну переробку проходять лише 3%. Решта розміщується на полігонах та сміттєзвалищах, які не відповідають жодним екологічним вимогам. За останні десять років обсяги побутових відходів, що утворює кожна людина в Україні, у середньому збільшилися на 40%. Через відсутність належної системи збору твердих побутових відходів у приватному секторі щорічно з'являється близько 3300 несанкціонованих звалищ.

Державна програма поводження з ТПВ була затверджена Урядом у 2004 р. Її метою є створення умов, що сприятимуть забезпеченню повного збирання, перевезення, утилізації, знешкодження та захоронення побутових відходів і обмеження їх шкідливого впливу на довкілля та здоров'я людини. Дана програма на сьогоднішній день є застарілою, і не здатна розв'язати проблеми, що виникають у цій сфері. Необхідні зміни до цієї Програми мають передбачати впровадження роздільного збирання ТПВ та державної підтримки використання сучасних

екологічно безпечних технологій їх переробки й утилізації, механізмів дієвого контролю за порушеннями в цій сфері, розробку та реалізацію заходів щодо підвищення екологічної свідомості населення.

Згідно із законодавством України, органи місцевого самоврядування забезпечують організацію збирання і видалення побутових відходів, а також організацію роздільного збирання корисних компонентів цих відходів. В містах назріла потреба змін існуючих практик у сфері ТПВ, але лише окремі міста починають застосовувати інноваційні механізми збору та утилізації ТПВ.

Саме тому проект ПРООН/МПВСР організував круглий стіл щодо визначення потреб та можливостей вирішення проблем у сфері поводження з ТПВ за участі міських голів та їх представників/ць з 25 міст України, українських та міжнародних експертів, представників/ць міжнародних організацій. Головне завдання круглого столу – визначити проблеми та недоліки чинного законодавства, обмінятися кращими практиками, розробити рекомендації для Уряду щодо внесення змін до законодавства, яке регулює сферу поводження з ТПВ, сприяти поширенню механізмів міжмуніципальної співпраці для вирішення проблем у сфері ТПВ, та запропонувати шляхи покращення поводження з ТПВ у містах.

Олена Литвиненко, координаторка проектів Швейцарського бюро співробітництва (SCO) зазначила, що сектор управління твердими побутовими відходами є пріоритетним у допомозі Україні. Пані Литвиненко розповіла, що в Швейцарії майже 80 % сміття проходить сортування. Ця країна є одним із світових лідерів у царині поводження з ТПВ.

Відкриваючи круглий стіл, **Богдан Білик**, начальник управління економічного та інтеграційного розвитку виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради, головуєчий у Національному форумі міст-партнерів ПРООН, зазначив: *«Роль громади в реформуванні механізмів поводження з ТПВ надзвичайно велика. Саме громада повинна вибирати технології, встановлювати тарифи та контролювати якість послуг, що надаються населенню»*. В місті Івано-Франківськ впроваджено систему роздільного збирання, сортування і переробки ТПВ, створено сортувальну лінію KIC-10, яка сортуватиме й частково перероблятиме 50 тис. тонн ТПВ на рік. Учасники/ці круглого столу відвідали завод із сортувальною лінією, майданчик роздільного збору сміття та Центр надання адміністративних послуг м. Івано-Франківськ.

Про досвід вивезення сміття з приватного сектору розповіла у своєму виступі **Ірина Гудзь**, начальниця муніципального відділу підтримки громадських ініціатив та інвестицій Новоград-Волинської міської ради. За її словами, «першочерговою проблемою у цій сфері для малих та середніх міст є саме питання організації збору та вивезення сміття, яке часто не потребує значного фінансування, але має справу із потребою важкої та переконливої роботи працівників органів місцевого самоврядування по мотивуванню жителів та вихованню їх свідомого ставлення до необхідності забезпечення екологічно безпечних умов проживання у місті».

Про ефективні моделі поводження з ТПВ, що спирається на міжмуніципальну співпрацю, розповів на заході **Андре Ольшевскі**, експерт компанії Skat (Швейцарія) / проекту «Підтримка децентралізації в Україні», що здійснюється за підтримки Швейцарської Конфедерації. Експерт відзначив низький рівень формальної координації між містами у сфері ТПВ в Україні і запропонував модель міжмуніципальної співпраці для зменшення негативних впливів від ТПВ, боротьби зі стихійними звалищами та створення надійної системи.

2.1.2 Розбудова інституційного потенціалу

ПРООН/МПВСР надає підтримку містам-партнерам у мобілізації місцевих громад жителів для створення організацій громад (об'єднань співвласників багатоквартирних будинків та їх асоціацій, громадських організацій шкіл та дитсадків, обслуговуючих кооперативів). Програма також сприяє освітнім установам, громадським організаціям та малому / середньому бізнесу у створенні їх мереж (асоціацій). Такі самоврядні організації засновуються за принципами демократичного врядування. Вони співпрацюють із міськими радами, обласними / районними органами влади для вироблення спільного бачення сталого розвитку. Впродовж кварталу у цьому відношенні було виконано наступні головні заходи:

А) Інституційний розвиток на місцевому рівні

Процес інституційного розвитку складається із налагодження контактів із зацікавленими сторонами, проведення діалогів із ними, формування організацій громад або мереж, розбудови їхнього потенціалу з питань врядування за широкої участі громадян, інституціоналізації (офіційного визнання) цих організацій та супроводження їхнього розвитку командами МПВСР / МВП. Ці кроки є важливими для закладення підвалин демократичного врядування на місцевому рівні; розбудови потенціалу місцевої громади щодо встановлення партнерства із місцевими органами влади та іншими організаціями розвитку, та для залучення місцевих / зовнішніх ресурсів на впровадження ініціатив розвитку та сталість зусиль розвитку.

Досягнення в інституційному розвитку у містах-партнерах у другому кварталі 2010 р. наведено далі:

- Створено 32 організацій громад (ОГ) які охопили 133 будинки (1465 жінок та 1225 чоловіків);

Відповідні дані з інституційного розвитку наведені у Таблиці – II. Таблиця відображає дані по 9 містах-партнерах, які мали певні досягнення в інституційному розвитку протягом кварталу.

Таблиця – II: Інституційний розвиток в містах-партнерах протягом квітня-червня 2010

№	Місто	Асоціації ОГ	Організацій громад	Члені організацій жителів	Жінки	Чоловіки	Кількість будинків	Кількість домогосподарств	Кількість мереж шкіл	Кількість членів шкіл	Кількість мереж НГО	Кількість НГО-членів	Кількість бізнес-мереж	Кількість бізнес-членів	Кількість охоплених ікритеріїв
1	Всього до 2 кв. 2010	6	487	51174	29367	21817	1601	29750	16	250	6	92	2	31	67
2	Прогрес в 2 кв. 2010 в розрізі міст														
2.1	Івано-Франківськ	-	3	192	109	83	3	66	-	-	-	-	-	-	-
2.2	Рівне	-	5	893	486	407	5	893	-	-	-	-	-	-	-
2.3	Кіровське	-	10	1212	621	591	17	680	-	-	-	-	-	-	-
2.4	Кагарлик	-	1	6	4	2	1	4	-	-	-	-	-	-	-
2.5	Рубіжне	-	2	35	17	18	2	16	-	-	-	-	-	-	-
2.6	Галич	-	1	27	18	9	10	10	-	-	-	-	-	-	-
2.7	Джанкой	-	2	122	87	35	87	87	-	-	-	-	-	-	-
2.8	Євпаторія	-	5	78	49	29	5	48	-	-	-	-	-	-	-
2.9	Миколаїв	-	3	125	74	51	3	50	-	-	-	-	-	-	-
3	Всього у в 2 кв. 2010	-	32	2690	1465	1225	133	1854	-	-	-	-	-	-	-
4	Всього у 2004-2010	6	519	53864	30832	23042	1734	31604	16	250	6	92	2	31	67

Головною організацією, відповідальною за сприяння інституційному розвитку на місцевому рівні, є муніципальний відділ підтримки (МВП), що створюється міськими радами – партнерами після підписання «Угоди про партнерство». Завдяки зусиллям МВП, місцеві жителі створюють організації громад та реєструють їх у відповідній правовій формі.

Процесом МПВСР передбачається, що з часом МВП на місцевому рівні стануть міжгалузевими Ресурсними центрами по підтримці ініціатив громад зі сталого розвитку. У містах існують успішні приклади таких інституцій з різноманітними організаційними формами. У деяких містах МВП створені як внутрішній відділ міської ради, а в інших МВП функціонує як незалежна громадська організація у формі Ресурсного центру.

В) Нововолинськ засвоїв підхід ПРООН/МПВСР створивши Муніципальну раду сталого розвитку

Муніципальна рада сталого розвитку (МРСР) є форумом, який дозволяє різним місцевим акторам обговорювати проблеми місцевого розвитку і пропонувати шляхи розв'язання. Створивши МРСР, місто бере відповідальність застосовувати врядування за участі громад та прийняття рішень «знизу-вгору». М. Нововолинськ створило МРСР в квітні 2010 року.

27 квітня, Форум сталого розвитку Нововолинська провели, який затвердив положення про МРСР та її дорадчий комітет та затвердив її персональний склад. Програму розвитку ООН презентували **Оксана Реміга**, Старший програмний менеджер ПРООН, **Ірина Скалій**, менеджер проекту ПРООН/МПВСР та **Олена Урсу**, експерт ПРООН/МПВСР з урядування та сталого розвитку. Вони розповіли про переваги та перспективи співпраці місцевих громад з ПРООН. Під час зустрічі **Руслан Влодарчик** запропонував передати для розгляду та затвердження міської ради «Програму підтримки створення та функціонування ОСББ в м. Нововолинськ». Вставка –I надає більше інформації про МРСР в м. Нововолинськ.

Вставка-I: Муніципальну раду сталого розвитку створено в м. Нововолинськ

Муніципальну раду сталого розвитку (МРСР) створено 27 квітня. Муніципальна рада сталого розвитку (МРСР) є добровільно організована структура при міській раді, яка формується із представників виконавчого комітету Нововолинської міської ради, муніципального відділу підтримки МПВСР/ПРООН, депутатів, представників ОСББ, обслуговуючих кооперативів. Також до МРСР входять голови асоціацій, мереж громадських організацій та бізнесових структур, представники правозахисних організацій та громадяни міста, які приймають участь у впровадженні принципів сталого розвитку.

Основною метою діяльності МРСР є сприяння реалізації проектів ПРООН Муніципальної програми врядування та сталого розвитку в м. Нововолинську, створення умов для реалізації принципів сталого розвитку в місті та більш активному залученню усіх верств населення, представників навчальних закладів, асоціацій, мереж громадських організацій та бізнес структур до діалогу з органами місцевої влади, виробленню прозорих та ефективних механізмів планування на місцевому рівні та залучення громадян до управління.

Завдання МРСР:

- Виступати ініціатором в проведенні зустрічей по обміну досвідом з реалізації проектів ПРООН.
- Визначення проблем та можливостей, пов'язаних із впровадженням стратегії сталого розвитку/ цілей розвитку тисячоліття в місті.
- Дослідження варіантів політики щодо просування спільного врядування та громадсько-приватного партнерства для покращення якості життя людей в місті.
- Сприяння вирішенню серед різних дійових осіб на місцевому/ обласному/національному рівнях нагальних питань для визначення спільних варіантів стратегії.
- Вдосконалення роботи з організації та реєстрації об'єднань власників житла.
- Управління Муніципальним фондом сталого розвитку (МФСР) по мірі його заснування.

До складу МРСР входять: міський голова, окремі його заступники, депутати міської ради, інші представники міської влади, муніципальний координатор, представники громадських організацій навчальних закладів,

МРСР у межах своєї дії:

- представляє інтереси жителів міста з питань сталого розвитку, реалізації проектів ПРООН в міській раді, її виконавчому комітеті;
- сприяє дотриманню положень Конституції та законів України, реалізації актів Президента України й органів виконавчої влади, рішень міської ради, виконавчого комітету, розпоряджень міського голови, рекомендацій ПРООН щодо питань сталого розвитку;
- розробляє пропозиції для покращення умов реалізації спільних проектів зі сталого розвитку;
- вносить у встановленому порядку пропозиції до проектів програм соціально-економічного розвитку міста та проектів міського бюджету з питань сталого розвитку;
- обирає Дорадчий комітет МРСР та пропонує виконавчому комітету міської ради затвердити його, заслуховує звіт про його діяльність, узагальнює досвід та розробляє рекомендації для покращення реалізації проектів Муніципальної програми врядування та сталого розвитку.
- затверджує пропозиції Дорадчого комітету щодо проектів ПРООН та інших проектів та програм, що будуть фінансуватись за кошти міського бюджету та МПВСР.

3 Положень про Муніципальну раду сталого розвитку та її дорадчий комітет

С) Рубіжне впровадить підхід до місцевого розвитку за участі громади, підтримуваний ПРООН

Місто Рубіжне є партнером проекту ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» з березня 2007 року. З того часу місцева влада і місцеві громади навчилися спільно вирішувати всі проблемні питання міста – від організації місцевих громадських заходів до прибирання сміття та реконструкції місцевої житлової інфраструктури. Наступним кроком міста стане впровадження підходу залучення громади до процесу прийняття рішень, підтримуваного ПРООН, в муніципальну політику. В цьому контексті громадськості міста було представлено для обговорення проект «Муніципальної програми сталого розвитку міста Рубіжне на 2010-2014 роки».

Унікальним серед міст України є досвід створення ефективної громадської ради, дорадчого органу при міському голові, яка стала потужним експертно-консультативним ресурсом. Створення цієї ради у 2008 році ініціював відділ місцевих ініціатив, створений в рамках ПРООН/МПВСР. Головним завданням новостворена рада ставила забезпечення більшої відкритості в діяльності виконавчої влади, врахування громадської думки при прийнятті важливих стратегічних рішень. До складу ради ввійшли 21 члени - лідери громадських організацій та почесні мешканці міста. Для того, щоб забезпечити виконання рішень громадської ради, підсумки кожного засідання фіксуються в протоколі, який передається міському голові. Він в свою чергу приймає рішення: провести окрему нараду з питання чи передати вирішення відповідальному чиновнику. Питання знімається з контролю тільки після його позитивного розв'язання.

Головним завданням новостворена рада ставила забезпечення більшої відкритості в діяльності виконавчої влади, врахування громадської думки при прийнятті важливих стратегічних рішень. До складу ради ввійшли 21 члени - лідери громадських організацій та почесні мешканці міста. Для того, щоб забезпечити виконання рішень громадської ради, підсумки кожного засідання фіксуються в протоколі, який передається міському голові. Він в свою чергу приймає рішення: провести окрему нараду з питання чи передати вирішення відповідальному чиновнику. Питання знімається з контролю тільки після його позитивного розв'язання.

12 квітня на засіданні громадської ради відділ місцевих ініціатив представив «Муніципальну програму сталого розвитку м. Рубіжне на 2010-2014 року», яка закріплює підхід залучення громади на рівні муніципальної політики. В разі затвердження, програма сприятиме формуванню та розвитку самодостатніх організацій громади, здатних ініціювати та впроваджувати власні ініціативи у взаємодії з місцевими органами влади та іншими зацікавленими партнерами.

Для впровадження сталого розвитку в усі сфери життя міста, створять муніципальний ресурсний центр сталого розвитку. Цей відділ координуватиме проведення щорічного конкурсу заявок на грантову підтримку місцевих ініціатив, спрямованих на сталий розвиток. Також, відділ планує розробити та оприлюднити механізм внесення місцевої ініціативи з питань, віднесених до відання місцевого самоврядування.

В засіданні громадської ради 12 квітня взяли участь **Анатолій Бусенков**, Рубіжанський міський голова, **Ірина Скалій**, менеджер проекту ПРООН/МПВСР та **Олена Урсу**, експерт ПРООН/МПВСР з урядування та сталого розвитку, близько 20 членів громадської ради та запрошені представники відділів міської ради.

Фото-4: Місто Рубіжне ухвалило унікальну «Муніципальну програму для сталого розвитку міста Рубіжне на 2010-2014 рр.»

Переглянутий проект «Муніципальної програми сталого розвитку м. Рубіжне» передадуть на розгляд міської ради.

Відділ місцевих ініціатив м. Рубіжне має багато досягнень. Так, відділ проводить різноманітні навчальні заходи для активістів громад, службовців органів місцевого самоврядування та громадськості, кампанії обізнаності щодо запобігання ВІЛ/СНІДу, сприяння гендерній рівності, правам споживачів та ін. Відділ проводив соціологічні опитування щодо системи освіти, рівня безробіття, оцінки місцевих проблем представниками виконкому та перехресної оцінки громадянами.

Д) ПРООН ділиться досвідом запровадження системи управління якістю муніципальних послуг в містах України

17-18 травня проект ПРООН/МПВСР провів семінар для поширення досвіду впровадження системи управління якістю муніципальних послуг (СУЯ) у відповідності до міжнародного стандарту ISO 9001:2008 в містах-партнерах. Експерти та представники міст Долина, Івано-Франківськ (Івано-Франківська обл.), Вінниця, Бердянськ (Запорізька обл.), та Новоград-Волинський (Житомирська обл.) представили досвід впровадження СУЯ для підвищення комфорту мешканців у користуванні послугами міської ради. Міські голови та уповноважені представники 18 міських рад України отримали можливість вивчити та перейняти цей досвід.

На даний час, в Україні досвід запровадження системи управління якістю органами місцевого самоврядування не є дуже поширеним. Лише трохи більше ніж 10 українських міст пройшли зовнішній аудит в міжнародних органах сертифікації на предмет відповідності СУЯ муніципальних послуг згідно з вимогами стандарту ISO 9001; серед них міста Бердянськ (Запорізька область), Долина, Івано-Франківськ (Івано-Франківська область), Луцьк, Ковель (Волинська область), Вознесенськ (Миколаївська область), Новоград-Волинський, Коростень (Житомирська область), Макіївка (Донецька область), Конотоп (Сумська область), Алчевськ (Луганська область), Дніпропетровськ, Вінниця, Полтава, Кременчук (Полтавська область).

Фото-5: Міські голови та делеговані представники/ці з 18 міських рад отримали можливість вивчити та прийняти досвід

Згідно із законодавством України, органи місцевого самоврядування мають надавати якісні послуги населенню та бути орієнтованими в своїй діяльності на споживачів своїх послуг. Впровадження системи управління якістю муніципальних послуг у відповідності до міжнародного стандарту ISO 9001:2008 дозволяє органам місцевого самоврядування постійно вдосконалювати процеси, пов'язані з обслуговуванням громадян, та тому підвищувати ефективність своєї діяльності.

Саме тому ПРООН/МПВСР надає підтримку містам України на реалізацію проектів по впровадженню СУЯ. На сьогоднішній день, вже 4 міські ради - партнери проекту отримали таку підтримку. Першим пілотним проектом було впровадження системи управління якістю муніципальних послуг у виконавчих органах Вознесенської міської ради (Миколаївська область) у 2007 році. У 2009 році міста Новоград-Волинський, Кіровське та Долина реалізували такі проекти у партнерстві з ПРООН/МПВСР (підпроект, що фінансується Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва).

Відкриваючи семінар, **Володимир Гаразд**, Долинський міський голова, зазначив, що впровадження СУЯ передусім принесло користь жителям міста. Адже, завдяки систематизації системи роботи виконавчого комітету міської ради, усі процеси трактуються однаково всіма працівниками міської ради. Крім того, система ISO 9001:2008 забезпечує виконання встановлених

вимог працівниками. Тому керівництво міста Долина налаштоване на постійне поліпшення загальних показників діяльності міськради.

2.1.3 Місцеві ініціативи сталого розвитку

ПРООН/МПВСР має на меті покращення якості життя людей. Для цього Програма підтримує реалізацію пріоритетних проектів місцевих громад шляхом надання малих грантів за критеріями рівності, продуктивності і сталості. Ці проекти розробляються для безпосереднього покращення умов проживання.

А) Проектні пропозиції, затверджені протягом кварталу

Протягом кварталу, затверджено сім проектних пропозицій від місцевих громад вартістю 956 тис. грн. з міста Рівне. Детальнішу інформацію щодо затверджених проектів можна переглянути в Таблиці –III.

Таблиця - III: Короткий опис проектів місцевих громад затверджених в другому кварталі 2010 року в м. Рівне

N	ОГ/Мережа	Мета	Загальна вартість, грн.	Співфінансування, грн.			Вигодонабувачі		
				ШАРС	Міська рада	ОГ /Мережа	Жінки	Чоловіки	Діти
1	ОСББ «Галицького, 4»	Заміна старих труб гарячого та холодного водопостачання	156059	30015	90044	36000	192	110	55
2	ОСББ «Шухевича, 2»	Капітальний ремонт плаского даху	159237	29982	89947	39308	495	393	450
3	ОСББ «Відродження»	Заміна старих труб систем водопостачання та водовідведення	62197	13453	40358	8386	208	174	88
4	ОСББ «Злагода, 3»	Заміна старих труб систем водопостачання та водовідведення	121351	26513	79538	15300	57	44	28
5	ГО «Наша школа» колегіуму ТЕС	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон та дверей	152710	33749	101249	17712	662	551	659
6	ГО «Оберіг 29»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	152217	33465	100394	18358	495	393	450
7	ГО «Відродження 15»	Встановлення енергозберігаючих ПВХ вікон	152510	33538	100614	18358	495	393	450
	РАЗОМ	*	956281	200715	602144	153422	2604	2058	2180
	Відсоток, %	*	100,00	20,99	62,97	16,04	6842		

Разом, вартість проектів розділена між вигодо набувачами в наступній пропорції: 62,97 % внесено містами-партнерами, 20,99% ПРООН/МПВСР (в контексті ШАРС); 16,04 % внесено членами організацій громад (ОГ/Мережі). Загалом, проекти принесуть користь 6842 жителям міст-партнерів, включаючи 2604 жінок, 2058 чоловіків та 2180 дітей.

В) Використання ресурсів на проекти для сталого розвитку протягом року

До кінця другого кварталу 2010 року 3,44 млн. грн. було витрачено партнерськими ОГ/мережами, з яких 1,79 млн. грн., або 51,96% надійшли з міст-партнерів, 430 тис. грн., або 12,54 % надійшли від ПРООН, 674 тис. грн. або 19, 61 надійшли від ШАРС, 482 тис. грн. або 14,03% надійшли від КАМР, а 64 тис. грн. або 1,86% надійшли від Посольства Королівства Норвегія в Україні (Див. Додаток-I).

С) Місцеві ініціативи сталого розвитку за період 2004-2010 рр.

Статус завершеності проектів за період впровадження Програми наведений в Таблиці-III:

Таблиця - IV: Статус завершеності проектів (2004-2010)

№	Рік	К-ть ініційованих проектів	Фінансовий статус завершеності			
			Повністю завершені	75-90%	Менше 50%	Середній рівень завершеності, %
1	2004	11	11	0	0	100
2	2005	12	12	0	0	100
3	2006	39	39	0	0	99,5
4	2007	77	59	18	0	76,6
5	2008	29	19	4	3	98,1
6	2009	64	21	33	10	72,0
7	2010	7	0	0	0	0
Разом		239	172	55	13	91,03

У цілому, з початку роботи Програми було повністю завершено 172 проекти місцевих громад і 55 проектів перебувають на завершальній стадії реалізації (середній рівень виконання 75-90%). 13 проектів впроваджені менш ніж на 50%.

2.1.4. Розвиток людських ресурсів

Програма досягла суттєвих результатів у підвищенні якості людських ресурсів на різних рівнях для кращого управління місцевим розвитком через спільну участь, громадсько-приватне партнерство, використання інформаційних технологій. 591 особа з МВП/ОГ/мереж/міських рад підвищили кваліфікацію із підходів та принципів Програми через, тренінги, оглядові візити, конференції, семінари та ін. Деталі щодо заходів, які сприяли досягненню цих результатів, наведено далі.

Заходи для розвитку людських ресурсів, проведені Програмою, спрямовані на розвиток спроможностей національних та місцевих партнерів для зміцнення врядування за участі громад та сталого розвитку. Загалом, проведено 21 захід для розвитку людських ресурсів протягом кварталу, з яких 6 заходів проведено МВП в містах-партнерах та 15 заходів, проведені Командою управління проекту в м. Київ. У заходах взяли участь 591 особа, зокрема 55,2 % чоловіків та 44,8% жінок (Таблиця – V).

Таблиця – V: Заходи з розвитку людських ресурсів

№	Захід з розвитку людських ресурсів	Кількість заходів		Кількість учасників		
		МВП	КУП ¹ в м. Київ	Жін	Чол.	Разом
1	Тренінги	6	7	176	192	368
a	Поінформованість про сталий розвиток, ЦРТ, ВІЛ/СНІД, гендер,		2	45	5	50
б	Проектний менеджмент (для функціональних груп щодо місцевих проектів сталого розвитку)	6		68	125	193
в	Щодо створення ОСББ		2	34	40	74
г	ІКТ спроможність		1	11	6	17
д	Щодо комунікацій		2	18	16	34
2	Навчальні поїздки /ознайомчі візити		3	17	32	49
3	Семінари/Конференції		5	72	102	174
	РАЗОМ	6	15	265	326	591

* Кількість учасників/ць наведено без повторень

¹ КУП-Команда управління проектом в м. Київ

Заходи для розвитку людських ресурсів, проведені КУП

Тренінги було організовано для -

- Покращення навичок комунікацій муніципальних координаторів і навичок проводити тренінги для дорослої аудиторії;
- Покращення навичок місцевих громад в управлінні ОСББ;
- Для адміністраторів веб-сайтів щодо сучасних інтерактивних офіційних веб-сторінок;
- Для вчителів в містах-партнерах для підготовки до викладання курсу зі сталого розвитку

А) ТренінгиТренінг щодо покращення комунікаційних навичок і навичок проведення тренінгів для дорослої аудиторії

12-13 травня, 23 учасники та учасниці отримали користь від тренінгу для муніципальних координаторів присвяченого **ефективному спілкуванню**, який провели в м. Ужгород в партнерстві з Творчим центром Каунтерпарт. Під час тренінгу, службовці о.м.с. отримали нові навички та знання щодо ефективних презентацій та донесення інформації до місцевих громад.

27-30 травня, 19 учасників та учасниць навчилися застосовувати сучасні інтерактивні методи для проведення тренінгів в ході навчання **«Інтерактивні навчальні техніки»**, проведеному в с. Баштанівка (Бахчисарайський район) в партнерстві з Творчим центром Каунтерпарт. Учасники розробили тренінгові модулі і презентували їх публіці. Навички, отримані під час тренінгу дуже важливі для навчання місцевих громад підходу до місцевого розвитку за участі громади, механізму Програми та ін.

Тренінги щодо створення та управління ОСББ та інших типів організацій громад

Тренінг було проведено для активістів ОСББ Вознесенська 18 червня 2010 року. Місто Вознесенськ є партнером Програми за 2006 року і в місті працюють 20 ОСББ. Місто розробило стратегію реформування житлово-комунального господарства міста і активно підтримує створення ОСББ в багатоквартирних будинках. 22 лідери ОСББ та активісти отримали користь від тренінгу, який навчив їх аналізувати пов'язані норми українського законодавства, готувати плани розвитку громад, організовувати процес закупівель та ефективно спілкуватись з членами ОСББ.

Також, тренінг по розвитку спроможності активістів ОСББ м. Рубіжне і службовців о.м.с. (40 учасників та учасниць) проведений 29 квітня 2010 року.

ПРООН/МПВСР пропонує підтримку школам мм Новоград-Волинський та Рубіжне в запровадженні курсу зі сталого розвитку

Проект ПРООН/МПВСР сприяє освіті для сталого розвитку в українських закладах освіти для підготовки майбутнього покоління з належною поведінкою і бережливим ставленням до ресурсів і навколишнього середовища. В цьому контексті, заходи проекту для сприяння мережам шкіл в містах України спрямовані на підготовку громадян, які стануть активними членами громад, майбутніми виборцями, впевненими споживачами, що раціонально використовуватимуть енергію і воду, скорочуватимуть витрати обмежених природних ресурсів та покращуватимуть власне здоров'я.

В партнерстві з НГО «Вчителі для демократії та партнерства», було проведено тренінг для 25 вчителів з усіх 10 шкіл м. Новоград-Волинський (Житомирська область), для підготовки їх до впровадження курсу «Уроки для сталого розвитку» в шкільну навчальну програму. Метою курсу є формування в учнів розуміння необхідності забезпечити сталий розвиток для себе, своєї родини, громад, країни та всього людства через зміну власної поведінки та способу життя. Новоград-Волинських вчителів ознайомили з курсом **Ігор Сущенко та Галина Гупан**, професійні тренери НУО «Вчителі для демократії та партнерства». Тренінг було проведено 21-22 квітня 2010 року.

Фото-7: Більшість шкіл, що представлені на тренінгах впровадять курс «Уроки для сталого розвитку»

Курс, що орієнтований на учнів 8 класів, розробила НУО «Вчителі для демократії та партнерства» на основі матеріалів міжнародної програми «Глобальний план дій» (за підтримки SIDA). Курс схвалений і рекомендований Міністерством освіти і науки України і викладається в 50 школах в 5 областях України. Після проходження цього курсу, учні готові стати членами суспільства, що живе в гармонії з природою. Більше інформації про цей курс можна знайти на веб-сторінці www.esd.org.ua, а пояснювальну записку про нього – на веб-сторінці проекту. Подібний тренінг було проведено в м. Рубіжен 22-23 червня для 24 учасників та учасниць, що представили 9 місцевих шкіл. Тренери ГО «Вчителі за демо-

кратію та партнерство **Людмила Пилипчатина** та **Володимир Дюков** провели тренінг.

«Ми отримали натхнення від глибокої мотивації учасників, емоційного занурення великої кількості ідей для зміни стилю життя для сталого розвитку»

Людмила Пилипчатина, тренерка ГО «Вчителі для демократії та партнерства»

«Після цього тренінгу я зрозуміла важливість викладання курсу «Уроки для сталого розвитку! І зміни ставлення до навколишнього середовища і природних ресурсів. Необхідно впроваджувати курс в шкільну програму. Це нагально важливо для збереження здоров'я планети та людини а також майбутніх поколінь».

Вчитель школи м. Рубіжне, учасник тренінгу

ПРООН/МПВСР готова надати підтримку і іншим містам-партнерам, охочим відкрити таку можливість для навчання в місцевих школах.

Форум соціальних інвестицій в м. Львів

Другий форум соціальних інвестицій провели в м. Львів 5-7 травня 2010 року. Під час секції, присвяченої кращим практикам, партнерські організації ГО «Мережа навчальних закладів міста Новоград-Волинського» та ГО «Ресурсний центр сталого розвитку» (м. Івано-Франківськ) представили свій досвід. Протягом другого дня форуму, ПРООН/МПВСР презентувала досвід учасникам та учасницям.

В) Навчальні та ознайомчі візити

Міжнародна конференція з питань демократії і децентралізації у Швейцарії (Сент-Гален)

3-4 травня **Оксана Реміги**, Старший програмний менеджер ПРООН, **Ірина Скалій**, менеджер ПРООН/МПВСР і **Володимир Гаразд**, Долинський міський голова участь у міжнародній конференції з питань демократії та децентралізації, що проводилася в університеті Сент-Гален, Швейцарія. Матеріали конференції можна знайти на сайті <http://www.eda.admin.ch/eda/en/home/topics/eu/euroc/chprce/regstg/docs.html> ContentPar_0009.

Конференція зібрала вищих посадових осіб зі Страсбурга, експертів, політиків, представників громадянського суспільства, а також студентів з держав-членів Ради Європи для обміну досвідом та думки щодо зміцнення демократичних інститутів і сприяння демократії за участі громадян, що є пріоритет швейцарського головування в Раді Європи і одна з основних цінностей Ради Європи.

Конференцію організували спільно Федеральний департамент закордонних справ (ФДІД), Венеціанська комісія Ради Європи, Університет Сент-Гален та його комітет іноземних студентів. 4 семінари заплановані на другий день роботи конференції надали можливість відомим міжнародним і швейцарським діячам обговорити теми субсидіарності, децентралізацію в полі

етнічних державах, управління ресурсами, а також референдуму на регіональному та місцевому рівнях. Представницькій демократії в академічній сфері було надано значну увагу в студентському конкурсі організованому за чотирма темами семінару.

Польська делегація відвідала міста-партнери МПВСР в АР Крим

24-25 травня, члени офіційної польської делегації (25 осіб з 7 польських міст) відвідали міста-партнери ПРООН/МПВСР Євпаторія, Саки, Джанкой та селище міського типу Нижньогірський. Учасники та учасниці ознайомилися з потенціалами міст, місцевим виробництвом та туристичними місцями, визначили сфери потенційної співпраці і прийняли рішення посилити встановлені зв'язки.

Ознайомчий візит «Схід-Захід» до м.м. Львів та Нововолинськ

Сприяючи єднанню Сходу та Заходу, 25 міських голів та представників міських рад зі Східної та Південної України відвідали міста Львів та Нововолинськ під час ознайомчого візиту. Учасники візиту вивчили кращі практики в сферах мобілізації громад, інноваційних проектів для прискорення місцевого розвитку, розробили рекомендації для покращення надання комунальних послуг, а також визначили можливі шляхи посилення регіональної єдності між Східною та Західною Україною.

Вставка-II: Більше 20 місцевих високо-посадовців із Західної та Східної України обмінялися досвідом з виконання проектів місцевого розвитку

17-18 червня проведено обмінний візит до м.м. Львів та Нововолинськ (Львівська і Волинська області)

За останні роки в рамках підпроєкту «Сприяння умовам спільного врядування та розвитку в містах України» було організовано сім подібних візитів.

Досвід показав, що учасники та учасниці, а також приймаючі міста обох регіонів, високо оцінили соціальні, економічні та культурні особливості один одного і віднайшли можливості для співпраці.

Візит, до міст Львова та Нововолинська зібрав 25 представників/представниць з міст АР Крим, міст Кіровське та Дзержинськ (Донецька область), Ромни (Сумська область), Вознесенськ (Миколаївська область), Кагарлик (Київська область),

Фото-8: 25 міських голів і представників міських рад зі Східної та Південної України відвідали міста-партнери Львів та Нововолинськ

Житомир та Новоград-Волинський (Житомирська область) та Рубіжне (Луганська область). «Ми всі хочемо жити в багатій та успішній країні. Рецепт цього – єдність. Але щоб вона була, потрібно багато спілкуватись і обмінюватись досвідом. Переконали, що досвід Львова стане успішним для решти міст. Зокрема, у сфері надання послуг мешканцям та альтернативи ЖЕКам. Підтримавши сьогодні одне одного, ми станемо сильнішими вже завтра», – зауважив міський голова Львова **Андрій Садовий**.

У Львові учасники візиту вивчили досвід інноваційних проектів у сферах електронного врядування, енергозбереження, функціонування об'єднань співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ), молодіжної та інформаційної політики.

Спеціалісти міської ради поділилися досвідом інноваційних проектів, таких як «Таємний клієнт», «Соціологічна служба» та «Юридична служба для жителів Львова», гаряча лінія. Близько 15 службовців Львівської та Нововолинської міської ради отримали користь від візитів завдяки обміну досвідом з колегами з інших міст.

Виступаючи під час прес-конференції у Львові, **Рікарда Рігер**, Директор Представництва ПРООН в Україні зазначила:

Фото-9: В м. Нововолинськ, учасники/ці ознайомилися з унікальним досвідом роботи Асоціації об'єднань співвласників багатоквартирних будинків

«Підтримуючи подібні візити Програма розвитку ООН створює можливість для наших колег з 29 міст з різних регіонів України обмінятися досвідом вирішення спільних проблем. Зокрема, вони обмінюються підходами налагодження ефективного діалогу між місцевою владою та громадами, покращення якості життя в містах України, стратегічного планування та сертифікації муніципальних послуг».

В місті Нововолинськ, гості ознайомилися з унікальним досвідом створення Асоціації ОСББ, яка надає комунальні послуги кращої якості ОСББ міста. Окрім цього, вони оглянули обслуговуючий кооператив та інші організації громад та вивчили практики залучення місцевих ресурсів для розв'язання проблем місцевого розвитку.

Віктор Мандрус, Кіровський міський голова зазначив: «В 2006 та 2009 рр., місто Кіровське приймало обмінні візити «Схід-Захід». Такі візити є важливими для обміну успішними практиками щодо місцевого розвитку, встановлення нових контактів та міжмуніципальної співпраці. Тому ми з задоволенням беремо участь в візиті до міст Західної України».

Програмою було організовано сім обмінних візитів: в 2006 році – 3 візити до 6 міст (Івано-Франківськ, Рівне, Новоград-Волинський, Новий Світ, Кіровське, Миколаїв); в 2008 році – 2 обмінні візити до 3 міст (Івано-Франківськ/Долина, Вознесенськ); в 2009 році – 2 обмінні візити до 4 міст (Кіровське/Артемівськ, Тульчин/Могилів-Подільський).

Загалом 273 представники місцевого самоврядування (міські голови та їх заступники, голови відділів), підприємці та активісти з 20 областей зі Східного та Західного регіонів, взяли участь в обмінних візитах.

Навчальний візит для українських місцевих посадовців до Швейцарії

Проект ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку» (ПРООН/МПВСР) разом зі Швейцарським ресурсним центром консультацій та розвитку (SKAT) організували навчальний візит для керівників органів місцевого самоврядування України. Учасники та учасниці вивчили кращі практики роботи місцевого самоврядування, а також переваги децентралізації та чіткого розподілу функцій, відповідальності та повноважень органів державної влади та місцевого самоврядування. Візит було організовано за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації.

Вставка-III: ПРООН знайомила міських голів з перевагами децентралізації в Швейцарії

Фото-10: Учасники/ці відвідали шість міст Швейцарії і зустрілися з представниками місцевих адміністрацій та відділів

і зустрілися з представниками міських адміністрацій та відділів. Ці міста були обрані для обміну кращого досвіду у сферах енергоефективності, управління твердими побутовими відходами, житлового сектору, житлово-комунального господарства, питань довкілля, молодіжної політики та місцевих фінансів.

Особливий наголос під час обговорень був зроблений на механізмі регулярного голосування та референдумах на державному та місцевому рівнях в Швейцарії, який є прикладом для наслідування для забезпечення максимальної підтримки рішень органів влади. Такі референдуми гарантують, що рішення, прийняті з питань розвитку міста, будуть втілені незалежно від того, яка політична сила прийде на виборах. На основі такої практики, українські місцеві керівники вирішили збільшити залучення громадян до процесу прийняття рішень для ухвалення місцевих нормативних актів щодо розвитку міста. Зусилля Швейцарської Конфедерації та її міст щодо енергоефективності варті уваги. Хоча держава має значні фінансові ресурси, вона також має високий рівень розуміння необхідності скорочення споживання ресурсів, для чого розробляє і реалізує різні програми.

В Швейцарії реалізують «Суспільство 2000 Вт» – це бачення, розроблене Швейцарським федеральним інститутом технологій в Цюриху в кінці 1998 р., за яким кожна людина має скоротити своє споживання надлишкової енергії до середнього значення не більше 2000 Вт (17520 кВт-годин на рік використання різних видів енергії, не тільки електричної) до 2050 року, без зниження стандартів життя.

Знання, які українські посадовці отримали в Швейцарській Конфедерації є надзвичайно корисними. Валентин Синицький, Джанкойський міський голова зазначив: «Міські голови можуть застосовувати досвід швейцарських міст в своїй роботі, зокрема проектний підхід до управління містом, розробку довгострокових програм з енергозбереження (на прикладі «Суспільства 2000 Вт»), передачу в концесію підприємств комунальної інфраструктури. Також, Україна може застосовувати досвід просвіти населення щодо енергозбереження, а міста можуть впроваджувати елементи референдуму в практику роботи міських рад через опитувальні листи, розіслані по пошті, а також проведення опитувань на офіційній веб-сторінці міської ради».

Учасниками та учасницями візиту були **Олена Литвиненко**, менеджер програм ШАРС; **Богдан Білик**, начальник управління економічного та інтеграційного розвитку виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради, Головуючий у Національному форумі міст-партнерів проекту в 2010 р.; **Юрій Гершов**, вознесенський міський голова; **Микола Боровець**, новоград-волинський міський голова, **Віктор Мандрус**, кіровський міський голова, **Валерій Весняний**, тульчинський міський голова, **Анатолій**

Навчальний візит (28 червня -3 липня) мав на меті ознайомити керівників органів місцевого самоврядування з кращими практиками демократії, що орієнтовані на людину і продемонструвати переваги децентралізації.

Протягом першої частини візиту, гості вивчили систему державного управління Швейцарської Конфедерації, зокрема успіх децентралізації Швейцарії, роль місцевого самоврядування в державі, типи послуг, які органи місцевого самоврядування надають громадянам. Учасники та учасниці довідалися, що швейцарська державна система базується на принципах конкордату, за яким рішення приймаються на основі консенсусу, прямої демократії та федералізму.

Учасники та учасниці відвідали шість швейцарських міст – Берн, Цюрих, Рапперсвіль, Вайнфельден, Сент-Галлен, Аппенцель

Фото-11: Знання, отримані посадовцями в Швейцарській Конфедерації надзвичайно цінні для учасників

Бусенков, рубіжанський міський голова; **Олег Ключ**, сакський міський голова, **Валентин Синицький**, джанкойський міський голова, **Володимир Чайка**, миколаївський міський голова; **Володимир Гаразд**, долинський міський голова, **Олег Березюк**, голова Львівської міської адміністрації; **Ірина Скалій**, менеджер проекту ПРООН/МПВСР; **Олена Урсу**, експерт з урядування та сталого розвитку ПРООН/МПВСР; **Айдер Сейтосманов**, радник з урядування проекту ПРООН «Програма розвитку та інтеграції Криму»; **Оксана Гарнець**, старший координатор проекту DesPro; **Андрій Гижко**, голова відділу економіки Вінницької обласної адміністрації; **Замір Хайбулаєв**, заступник голови Бахчисарайської районної ради.

Заходи для розвитку людських ресурсів, проведені МВП

- **Джанкойський** МВП провів два тренінги з управління проектами (для функціональних груп) щодо реалізації проектів громад для 68 учасників та учасниць.
- МВП в м. **Євпаторія** провело установчий семінар щодо партнерства з МПВСР, робочі зустрічі з органами місцевого самоврядування щодо механізму співпраці з МПВСР.
- **Івано-Франківське** МВП провело тренінг щодо управління проектами (для функціональних груп) для місцевих організацій громад для 30 учасників.
- МВП в м. **Рівне** провело тренінг для ОСББ для 40 учасників та учасниць.

2.1.5 Поінформованість громадськості про гендер

Тренери з гендеру, що пройшли підготовку ПРООН/МПВСР заснували гендерну школу в м. Рубіжне (Луганська область)

21 червня, відділ місцевих ініціатив (МВП в м. Рубіжне) випустив перших випускників міської гендерної школи, метою якою була підготовка тренерів за програмою «рівний-рівному».

В червні 2009 року **Олена Гейко** (заступник директора школи №10) та **Ірина Чумак** (психолог школи №3) взяли участь в тренінгу для тренерів «Гендерна рівність для учасниць та учасників програм місцевого розвитку», проведений в м. Бахчисарай ПРООН/МПВСР (АР Крим) в червні 2009 року. Вони ініціювали започаткування гендерної школи в своєму місті.

16 учнів старших класів навчалися в

Фото-12: Учні отримали сертифікати, які дозволяють їм проводити інформаційні кампанії по гендеру

гендерній школі з 21 жовтня 2009 по 21 червня 2010 року. На церемонії випуску 6 учасників отримали сертифікати, які надають їм право проводити інформаційні кампанії по гендеру.

2.2 МЕНЕДЖМЕНТ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ

2.2.1 Партнери /Зв'язки

Протягом року Програмою було докладено зусилля для налагодження зв'язків з іншими подібними агенціям з метою досягнення синергії. Заходи в цьому напрямку включали такі:

З Асоціацією малих міст України

- 29 квітня відбувся круглий стіл, організований в м. Українка (Київська область), ПРООН/МПВСР і секретаріатом Асоціації малих міст України, учасники якого прийшли до висновку, що жителі малих міст стикаються з подібними проблемами, серед яких низький рівень благоустрою, проблеми з водопостачанням, недостатнє освітлення вулиць і погані дороги.

3 Міністерством з питань житлово-комунального господарства України

- Спільний план ПРООН/МПВСР та ПРООН/ПРІК щодо співпраці з Міністерством з питань житлово-комунального господарства України був підписаний міністерством. План передбачає співробітництво ПРООН/МПВСР та Міністерства з впровадження моделі управління твердими відходами та сприяння створенню та ефективної роботи об'єднань співвласників багатоквартирних будинків у муніципалітетах України.
- Заступник міністра з питань житлово-комунального господарства України Олександр Мазурчак відвідав місто-партнер Новоград-Волинський для вивчення моделі створення ОСББ розробленої за підтримки ПРООН/МПВСР.

3 Швейцарською агенцією з розвитку та співробітництва

- ПРООН/МПВСР за підтримки Швейцарського ресурсного центру консультацій для розвитку (SKAT) організувала ознайомчу поїздку для українських місцевих керівників до Швейцарії. Учасники/ці ознайомилися з кращими практиками роботи місцевого самоврядування, а також переваги децентралізації та чіткого розділення функцій, обов'язків і повноважень центральних і місцевих органів влади. Візит відбувся за фінансової підтримки Швейцарської Конфедерації.

3 іншими проектами ПРООН та ООН

- 26 травня-1 червня, в контексті оцінки внеску ПРООН до процесу децентралізації та розвитку місцевого самоврядування, Кетрин Лоуері, консультант ПРООН з дизайну програм і Урс Нагель, радник ПРООН з оцінювання відвідали міста-партнери Івано-Франківськ і Саки та поспілкувалися з місцевими органами влади, муніципальними координаторами проекту та місцевими громадами.

3 Громадською організацією "Вчителі за демократію та партнерство"

- У співпраці з неурядовою організацією "Вчителі за демократію та партнерство", було організовано навчання для 25 вчителів з 10 шкіл м. Новоград-Волинський (Житомирська область), з тим щоб підготувати їх для введення курсу "Уроки для сталого розвитку" в шкільні навчальні програми. Аналогічний тренінг було проведено в м. Рубіжне (Луганська область) 22-23 червня для 24 учасників, які представляли дев'ять місцевих шкіл.

2.2.2 Результати комунікаційних заходів

Розповсюдження інформації про Програму протягом року відбувалося у різних формах та на різних рівнях. Даний розділ підсумовує у формі переліку комунікаційних заходів, публікацій та ін.

А) Мас-медіа та інформація

Комунікації про Програму відбувалися в різних формах та на різних рівнях протягом кварталу. Місцеві/національні медіа поширювали інформацію про різні аспекти роботи Програми протягом кварталу та підкреслюють конкретні досягнення заходів Програми. Інтернет ресурси широко застосовувалися для комунікаційних цілей Програми. В результаті, відстежено 118 згадки в 2 кварталі 2010 року, з яких 42 – на національному рівні та 76 – на місцевому.

Офіційні веб-сторінки є найбільш використовуваним каналом для поширення інформації про заходи Програми – 26,42% згадувань, місцеві газети та радіо принесли разом 49,06%, а решту згадувань було відстежено на телебаченні. Загалом, з початку роботи Програми зроблено 1403 медіа згадувань.

Таблиця –VI: Кількість згадок у мас-медіа за період квітень-червень 2010 р.

	ЗМІ	Національні	Євпаторія	Івано-Франківськ	Кагарлик	Новоград-Волинський	Рівне	Рубіжне	Джанкой	Разом	
										2-й кв. 2010	3 2004
1	Газети	7	1	2	-	6	1	5	-	22	465
2	Радіо	7	-	5	1	1	1		1	16	253
3	Телебачення	8	-	8	1	4	-	2	1	24	294
4	Інтернет-сайти	20	4	2	1	12	-	15	2	56	391
	Разом	42	5	17	3	23	2	22	4	118	1403

Для презентації статей, відстежених в засобах масової інформації про ПРООН/МПВСР, було створено секцію «ЗМІ про нас» на веб-сторінці проекту за посиланням http://msdp.undp.org.ua/index.php?page_id=8&language=ukr. Свіжу статтю Ірини Скалій, менеджера проекту ПРООН/МПВСР наведено у Вставці –IV.

Вставка- IV: Жителі малих міст потребують більше влади для покращення власного життя

Сьогодні щонайменше 22 млн українців живуть у малих містах. В Україні значна кількість малих міст - з населенням менше 50 тисяч мешканців - віднесена до категорії депресивних міст, тобто таких, які потребують державної підтримки для забезпечення свого розвитку. Звичайно, кожне містечко є неповторним, унікальним по-своєму. А отже, кожне має свої специфічні проблеми: одне місто опинилося в чорнобильській зоні, друге – у зоні повеней, третє, взагалі, стоїть напівпусткою після того, як у ньому закрили військову частину.

Але, працюючи в 29 українських містах, розташованих у різних куточках країни, ми помітили, що жителі всіх із них мають чимало схожих проблем – незадовільний благоустрій, проблеми з водозабезпеченням, освітленням та погані дороги. Іншими складнощами є відсутність необхідних фінансових ресурсів в місцевих бюджетах, розробка нових генеральних планів розвитку міст, поведіння з твердими побутовими відходами, мобілізація місцевих громад для співпраці з міською владою. Виявивши їхню повсюдну подібність, ми дійшли висновку, що вони можуть бути розв'язані за допомогою одного й того ж механізму, а саме: залучення громад до вирішення всіх важливих питань життя міста. Наш досвід свідчить, що пряме залучення місцевих громад до прийняття рішень на місцевому рівні може реально сприяти вирішенню проблем малих міст.

Фото-13: Вулиця в м. Суми, обласний центр лише 340 км від Києва (KyivPost)

Бюджет міста є завжди обмеженим, але коли влада залучає місцеву громаду, кошти використовуються ефективніше, і результати найбільше задовольняють місцевих жителів. Чому так відбувається? Все дуже просто: громада сама визначає пріоритетні завдання. Це те, що найбільше її хвилює, що їй болять і допікає. В наших містах-партнерах проекти реалізуються на засадах співфінансування, тобто внески робить не тільки Програма розвитку ООН, а й міська рада та члени організації громади. Як показує практика, саме за такого солідарного підходу кошти витрачаються найефективніше.. Громада сама обирає проект, робить фінансовий і нематеріальний внесок, контролює виконання, а по завершенню робіт дбає про створене чи відремонтоване майно, як про власне. Притлумлене в українців почуття господаря на власній землі, у власному будинку відроджується з новою силою.

Зрозуміло, що міських жителів насамперед турбує те, з чим вони стикаються кожного дня. Вони

бажають мати охайний прибраний під'їзд, якісні спортивні та дитячі майданчики, зелені зони та освітлені вулиці.

При цьому всьому абсолютно очевидно що стара система утримання багатоквартирних будинків через ЖЕКи зужила себе. Більшість із таких будинків побудовано понад 25 років тому. Вони потребують капітального ремонту. ЖЕКи та держава не можуть та й не повинні ремонтувати приватну власність – квартири громадян. На щастя, все більше людей це усвідомлюють і переходять до самостійного обслуговування власного житла. Так з'являються Об'єднання співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ) - неприбуткові товариства, створені для покращення утримання та обслуговування спільної сумісної власності мешканців будинку. Такою спільною сумісною власністю є сходові клітини, фасади, підвали, ліфти, коридори та ін. В українських містах сьогодні створено вже понад 10 тисяч ОСББ, і їх кількість постійно зростає.

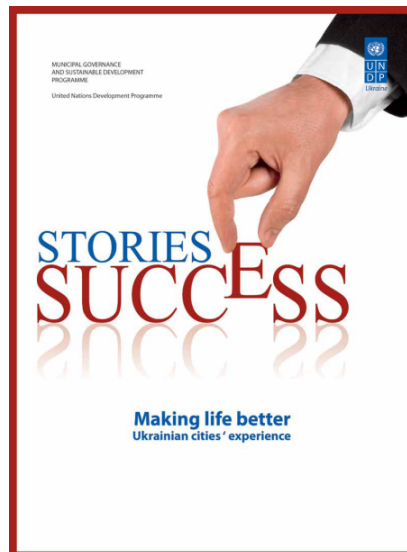
В містах також важливо привести до ладу дитячі садочки, в яких українські діти мерзнуть узимку. Більшість із них були побудовані в 1970-1980-х роках, і відтоді, там не проводилися жодні капітальні ремонти. Їхні системи водопостачання, опалення та водовідведення ледве працюють, дахи - протікають. В деяких містах через аварійний стан приміщень садки, взагалі, закриваються, що створює нові проблеми для батьків.

Як наслідок, все більше українських міст застосовують цей підхід залучення громади. У Рівному, Івано-Франківську, Вознесенську (Миколаївська область), Новоград-Волинському (Житомирська область), Нововолинську (Волинська область), Рубіжному (Луганська область) міська влада регулярно визначає нагальні проблеми жителів на засіданнях громадських дорадчих органів – муніципальних рад сталого розвитку.

Місцеві громади з місцевою владою за підтримки проекту реалізували вже 232 проекти місцевих громад. І ми абсолютно переконані, що громади готові й спроможні пропонувати розумні рішення для покращення якості свого життя. Українці, що мешкають у великих і малих містах, готові брати на себе відповідальність, співфінансувати й реалізовувати проекти, чиї результати вони зможуть оцінити, часом не виходячи навіть з власного будинку. Бо йдеться про щоденне, наболіле, насущне. Отож, майбутнє українських міст за активними, небайдужими, згуртованими громадами.

Ірина Скалій, менеджер проекту «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку», який впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні

В 2010 році проект опублікував «Історії успіху. До кращого життя-власними силами. Досвід українських міст». Історії міст-партнерів описують успіхи та надають рекомендації в трьох сферах: залучення місцевих громад до розв'язання місцевих проблем, збільшення ефективності місцевого самоврядування, покращення національної політики та законодавства щодо сталого розвитку. Протягом кварталу, публікацію було переведено на англійську. Історії написані в форматі, легкому для сприйняття і містять цитати від вигодонабувачів проекту. Кожна історія має секрети успіху, контактну інформацію та короткий опис досягнень міста в сфері місцевого розвитку (публікацію можна переглянути на веб-сторінці ПРООН/МПВРСР за посиланням http://msdp.undp.org.ua/data/publications/success_stories_mgsdp.pdf

2.2.3 Мобілізація та використання ресурсів

Разом, 953 тис. доларів було мобілізовано до кінця другого кварталу, включаючи 100 тис. дол. від ПРООН, 4,33 тис. дол. від Норвезького Посольства, 412,15 тис. дол. від ШАРС, 560,47 тис. дол. від КАМР, 89,67 тис. дол. як національне спів-фінансування.

В розрізі джерел, використання цих ресурсів можна класифікувати наступним чином: ПРООН – 16,67 %, міста-партнери -25,7 %, ШАРС – 12,73%, КАМР – 9,03 %. Детальна інформація по окремих донорах наведена в Додатках – II, III та IV.

Таблиця - VII: Мобілізація та використання ресурсів в розрізі донорів за I-II квартали 2010 р., дол.

#	Місто/донор	Бюджет на 2010	Використано в 1-му кв.	Використано в 2-му кв.	Разом	Виконання, %
1	Рівненська міська рада	13 305,69	4 625,46	1 553,80	6 611,81	49,69
2	Новоград-Волинська міська рада	31,25			0,00	0,00
3	Кіровська міська рада	7 625,90		1 533,43	1 640,77	21,52
4	Голопристанська міська рада	3 149,29			0,00	0,00
5	Українська міська рада	5 792,29		1 436,57	1 537,13	26,54
6	Житомирська міська рада	114,20			0,00	0,00
7	Могилів-Подільська міська рада	1 549,27			0,00	0,00
8	Нововолинська міська рада	2 519,14		790,69	846,04	33,58
9	Миколаївська міська рада	2 775,46	2 079,57		2 225,14	80,17
10	Долинська міська рада	5 348,54			0,00	0,00
11	Сакська міська рада	5 031,21	1 780,40	1 898,73	3 936,67	78,24
12	Івано-Франківська міська рада	3 821,96			0,00	0,00
13	Джанкойська міська рада	2 275,99	849,03		908,46	39,92
14	Кагарлицька міська рада	2 024,17	1 950,75		2 087,30	103,12
15	Тульчинська міська рада	6 983,46			0,00	0,00
16	Вознесенська міська рада	14 075,36	2 591,48	9 571,13	13 013,99	92,46
17	Рубіжанська міська рада	4 057,09	3 177,07		3 399,46	83,79
18	Галицька міська рада	1 083,76			0,00	0,00
19	Нижньогірська селищна рада	8 107,27	6 956,40		6 956,40	85,80
20	ПРООН	100 000,00	14 667,65	40 304,54	54 972,19	54,97
21	ШАРС	412 152,30	49 039,57	93 375,13	152 383,73	36,97
22	Норвезьке Посольство	4 333,50		1 022,29	1 093,85	25,24
23	КАМР	346 874,13	29 282,56	38 151,62	72 154,57	20,80
	Разом	953 031,23	116 999,94	189 637,93	328 102,52	34,43

** Дані базуються на даних з системи Атлас від 12/05/2010.

До кінця другого кварталу, було використано 328.10 тис. дол. Загалом, з початку року це становить 34,43% виконання.

Розділ ТРЕТІЙ

УРОКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

- 3.1. Нагромадження досвіду, 30
- 3.2. Плани на майбутнє, 30

3.1 НАГРОМАДЖЕННЯ ДОСВІДУ

На основі набутого досвіду співпраці з зацікавленими сторонами, МПВСР є успішною у демонстрації цінності підходу за участі громади і соціальної мобілізації на місцевому рівні. Також протягом кварталу були досліджені та використані можливості національного рівня щодо сприяння розповсюдження підходу Програми. Проте існують деякі труднощі в розкритті потенціалу людей.

А) На основі досвіду роботи Програми за рік були визначені такі можливості:

- Міста засвоюють механізм Програми через прийняття різних місцевих нормативних актів. Деякі міста включають підхід до місцевого розвитку за участі громади до основних довгострокових місцевих документів, таких як стратегічний план розвитку міста.
- Міста засвоюють підхід до місцевого розвитку за участі громади через створення Муніципальних рад сталого розвитку. Таким чином міста беруть відповідальність застосовувати врядування за участі громад.
- Міста бажають ставити проблеми міст на порядок денний для очікують прийняття рішень щодо цих питань Урядом. Зокрема, міста звертають увагу на такі проблеми, як проведення вуличного освітлення та застосування енергоощадних технологій в освітленні; забезпечення малих міст сучасною технікою для вивозу твердих побутових відходів; відновлення місцевих доріг малих міст та околиць; справедливий, щодо малих міст, розподіл коштів, що спрямовуються державою на соціально-економічний розвиток територій; підтримку запровадженню державних Програм «Розвиток шахтарських міст» та «Використання теплових насосів для опалення та гарячого водопостачання в енергетичних містах».

В) У процесі реалізації Програми виникають труднощі, особливо пов'язані з таким:

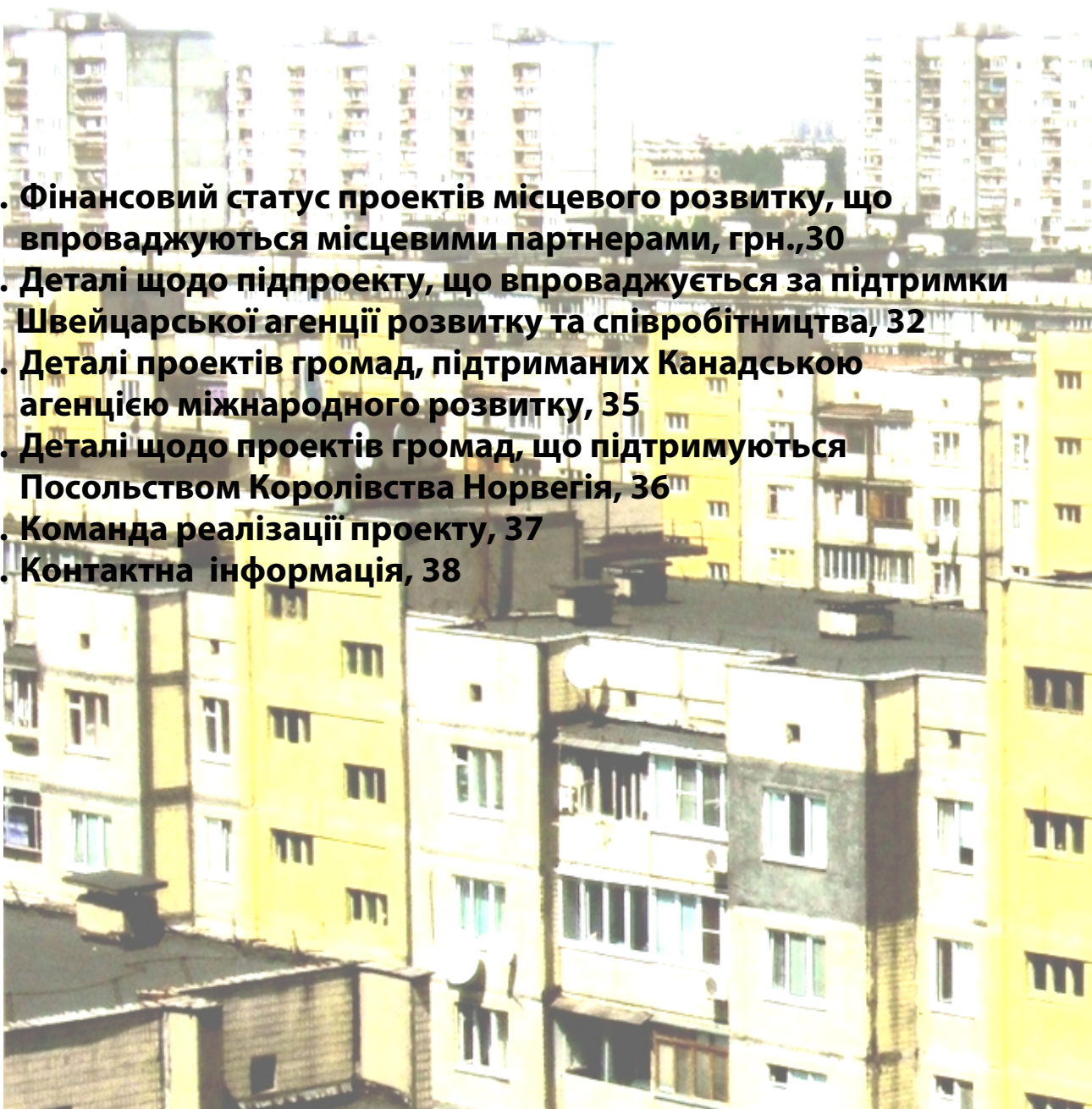
- Через фінансову кризу, деякі міста обмежують кількість проектів, які вони можуть підтримати;
- Відсутність професійної точної оновленої інформації по законодавству щодо фінансових та інших аспектів організацій громад зберігає високий попит на тренінги та навчальні заходи з цих тем;
- Високий попит на проекти призводить до високої конкуренції;
- Низька готовність жителів в деяких містах брати відповідальність за власне житло і створювати сталі форми організацій громад (такі як об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, обслуговуючі кооперативи) і надання переваги легшому способу утримання житла через створення органів самоорганізації населення).

3.2. ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

В 3-му кварталі 2010 р. Програма зосереджуватиметься на наступних заходах:

- Проведення тренінгів для державних службовців щодо концепцій/процесів сталого розвитку і децентралізації;
- Перегляд, узагальнення і поширення навчального курсу зі сталого розвитку;
- Надання ІКТ підтримки трьом містам;
- Підтримка міст у створенні Муніципальних рад сталого розвитку;
- Підтримка ініціатив місцевих громад;

ДОДАТКИ

-
1. Фінансовий статус проектів місцевого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, грн., 30
 2. Деталі щодо підпроекту, що впроваджується за підтримки Швейцарської агенції розвитку та співробітництва, 32
 3. Деталі проектів громад, підтриманих Канадською агенцією міжнародного розвитку, 35
 4. Деталі щодо проектів громад, що підтримуються Посольством Королівства Норвегія, 36
 5. Команда реалізації проекту, 37
 6. Контактна інформація, 38

Додаток – І:

Фінансовий статус проектів місцевого розвитку, що впроваджуються місцевими партнерами, грн.

№	Місто/ОГ	К-ть трансакцій в 2 кв 2010 р.	Загальна сума, сплачена до кінця II кв. 2010 року у співфінансуванні					Загальна сума для сплати в майбутньому					Виконання (%)
			Фонд ПРООН	Фонд КАМР	Норвезьке Посольство	Фонд ШАРС	Міська рада	Фонд ПРООН	Фонд КАМР	Норвезьке Посольство	Фонд ШАРС	Міська рада	
1	Кіровське												
1.1	ОСББ "Гірняцький, 1"				879,6		1319,4			4983,2		7474,8	15%
1.2	ОСББ "Гірняцький, 4"				880,4		1320,6			4987,6		7481,4	15%
1.3	ОСББ "Гірняцький, 10"				9651,1		14476,7			1072,5		1608,8	90%
1.4	ОСББ "Молодіжний, 15"				6006,4		9009,6			667,2		1000,8	90%
1.5	ОСББ "Панфіловців 32"				10530,2		15795,3			1169,8		1754,7	90%
1.6	ОСББ "Панфіловців 34"				10530,2		15795,3			1169,8		1754,7	90%
1.7	ОСББ "Шахтраська 33"				9314,3		13971,5			1034,9		1552,4	90%
1.8	ОСББ "Шахтраська 51"					7536,0	11304,0				837,6	1256,4	90%
1.9	ОСББ "Молодіжний 5"				6273,4		9410,1			697,0		1045,5	90%
1.10	ОСББ "Об'єднаний"				8111,6		12167,4			901,2		1351,8	90%
1.11	ОСББ "Аквамарин"	1,0			9654,6		14481,9			1072,6		1608,9	90%
1.12	ОСББ "Шахтраська 35"					10080,0	15120,0				1120,0	1680,0	90%
1.13	ОСББ "Молодіжний 12"					12600,0	12600,0				1400,0	1400,0	90%
1.14	ОСББ "Леніна"					1800,0	2700,0				10200,0	15300,0	15%
1.15	Кіровська міська рада		10500,0			52500,0					7000,0		90%
1.16	ГО "Світ дитинства"	1,0				40000,0							100%
1.17	ОСББ "Молодіжний 10"					2052,0	3078,0				11628,0	17442,0	15%
1.18	ОСББ "Гірняцький 2"					2295,0	2295,0				13005,0	13005,0	15%
2,0	Долина												
2.1	ОСББ "Під липою на Пушкіна, 8"					68436,9	68436,9				7604,1	7604,1	90%
2.2	ОСББ "Затишна оселя на Незалежності 2"					63000,0	63000,0				7000,0	7000,0	90%
2.3	Долинська міська рада					49500,0					5500,0		90%
2.4	ГО дитсадок "Сонечко"					81000,0	81000,0				9000,0	9000,0	90%
3,0	Кагарлик												
3.1	ГО дитсадочка "Ромашка"	1,0	45464,4			770,4	56509,2						100%
3.2	ОСББ "Оберіг"	1,0	26350,9			2927,9	35785,2						100%
3.3	ОСББ "Надія плюс"	1,0	17953,3			1994,8	24380,9						100%
4,0	Саки												
4.1	ОСББ -45	1,0		23298,0			23298,0						100%
4.2	ОК "Наш дім"	1,0		57620,0			57620,0						100%
4.3	ОК "Родина"	1,0		61692,0			61692,0						100%
4.4	ОК "Октябрський"	1,0		75000,0			75000,0						100%
4.5	ОК "Привокзальний"	1,0		75000,0			75000,0						100%
5,0	Рівне												
5.1	ОСББ Маріус	1,0	26325,0			2925,0	87750,0						100%
5.2	ОК Сяйво добра	1,0	32400,0			3600,0	108000,0						100%
5.3	ОГ Усмішка	2,0				35000,0	35000,0						100%
6,0	Новоград-Волинський												
6.1	ОСББ "Звягель"										60000,0	60000,0	0

												0	
7,0	Вознесенськ												
7.1	ОСББ "Радужний"	1,0				25939,6	38909,4						100%
7.2	ОСББ "Будинок газовиків"	1,0				37162,8	55744,2						100%
7.3	ОСББ "Метеор Сервіс"	1,0				9256,8	13885,2						100%
7.4	ОСББ "Дім Надія"					37646,3	56469,5				4182,9	6274,4	90%
7.5	ОСББ "Залізничник Вознесенський"	1,0				12767,2	19150,8						100%
7.6	ГО "Берегиня"	1,0				27829,2	41743,8						100%
7.7	ГО "Діалог"	1,0				40566,0							100%
7.8	ГО "Інтелект"	3,0				52800,0	79200,0						100%
8,0	Тульчин												
9	Джанкой												
9.1	ГО"Ритм"			60561,9			60561,9		6729,1			6729,1	90%
9.2	ГО "Топольок"	1,0		67498,0			67498,0						100%
10,0	Миколаїв												
10.1	ОСББ "Авіатор"	1,0	55543,0			6171,4	92571,6						100%
10.2	ОСББ "Наш дім-25"	1,0	43653,3			4850,3	72755,4						100%
11,0	Нововолинськ												
11.1	ОК"Гірник Волині"	1,0	45819,9			5091,3	62224,8						100%
12,0	Івано-Франківськ												
12.1	ГО "Пізнайко"					27918,2	6979,6				53510,0	144244,2	15%
13,0	Українка												
13.1	ОСББ Будівельник України (2008)		103275,0				20655,0					13770,0	90%
13.2	ОСББ"Житловий комплекс Дніпро"	1,0				16648,8	96840,2						100%
14	Могилів-Подільський*												
15	Рубіжне												
15.1	ОСББ "Єдність Рубіжне"	1,0	2152,8			10764,0	12916,8	1435,2				1435,2	90%
15.2	ОСББ "Наш квартал"	1,0	1087,5			5435,3	6522,8	724,3				724,3	90%
15.3	ОСББ " Наш квартал-2"	1,0		615,0		3075,0	3690,0	410,0				410,0	90%
15.4	ОСББ " Наш квартал-4"	1,0		1234,8		6174,0	7408,8	823,2				823,2	90%
15.5	ГО"Розвиток"		20697,3				20697,3		2299,7			2299,7	90%
15.6	ОСББ "Космос-Рубіжне"			19502,1			19502,1		2166,9			2166,9	90%
16	Нижньогірський												
16.1	ГО"Вогник"	2,0		55372,5			55372,5		6152,5			6152,5	90%
Разом			431222,3	497394,3	71831,8	768114,3	1918616,4	3392,7	17348,2	17755,8	191987,6	345350,6	90%
		34,0	3687179,2					575834,9					

* Проекти були завершені в 2009 р.

Додаток- II

**Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки
Швейцарської агенції розвитку та співробітництва**

ПРООН/МПВСР запроваджує компонент ШАРС «Забезпечення умов учасницького управління та розвитку в міських зонах». Загальною метою Проєкту є «Процес муніципального управління та розвитку централізовано та посилено шляхом інтегрування підходу за участі громади; встановлено чіткі взаємозв'язки з регіональною владою та стимульовано співпрацю між задіяними містами».

А) Територія, охоплена заходами Програми:

В цьому напрямі ПРООН/МПВСР функціонує в наступних містах:

- 1) міста Саки, Джанкой, Щолкіне та Бахчисарай - в АР Крим;
- 2) міста Тульчин, Калинівка та Могилів-Подільський - у Вінницькій області;
- 3) містах Івано-Франківськ, Долина (Івано-Франківська область), Новоград-Волинський (Житомирська область), Вознесенськ (Миколаївська область), Гола Пристань (Херсонська область), Кіровське (Донецька область).

В) Діяльність Програми

Таблиця. Деталі щодо фінансових трансакцій для ініціатив сталого місцевого розвитку за підтримки ШАРС, грн.

№	Мета	Кількість операцій	Загальна сума, перерахована до кінця 2 кв. 2010 р.		Загальна сума, яку потрібно перерахувати		Загальний статус виконання, %
			Фонд ШАРС	Міська рада	Фонд ШАРС	Міська рада	
1	Кіровське						
1.1	ОСББ "Шахтарська 51"		7 536,00	11 304,00	837,60	1 256,40	90%
1.2	ОСББ "Шахтарська 35"		10 080,00	15 120,00	1 120,00	1 680,00	90%
1.3	ОСББ "Молодіжний 12"		12 600,00	12 600,00	1 400,00	1 400,00	90%
1.4	ОСББ "Леніна"		1 800,00	2 700,00	10 200,00	15 300,00	15%
1.5	Кіровська міська рада**		52 500,00		7 000,00		90%
1.6	ГО «Світ дитинства»	1	40 000,00				100%
1.7	ОСББ "Молодіжний 10"		2 052,00	3 078,00	11 628,00	17 442,00	15%
1.8	ОСББ "Гірняцький 2"		2 295,00	2 295,00	13 005,00	13 005,00	15%
2	Долина						
2.1	ОСББ "Під липою на Пушкіна, 8"		68 436,90	68 436,90	7 604,10	7 604,10	90%
2.2	ОСББ "Затишна оселя на Незалежності 2"		63 000,00	63 000,00	7 000,00	7 000,00	90%
2.3	Долинська міська рада		49 500,00		5 500,00		90%
2.4	ГО дитсадок "Сонечко"		81 000,00	81 000,00	9 000,00	9 000,00	90%
3	Новоград-Волинський						
3.1	ОСББ "Звягель"				60 000,00	60 000,00	
4	Вознесенськ						
4.1	ОСББ "Райдужний"	1	25 939,60	38 909,40			100%
4.2	ОСББ "Будинок газовиків"	1	37 162,80	55 744,20			100%
4.3	ОСББ "Метеор сервіс"	1	9 256,80	13 885,20			100%
4.4	ОСББ "Дім Надія"		37 646,30	56 469,45	4 182,90	6 274,35	90%
4.5	ОСББ "Залізничник-Вознесенський"	1	12 767,20	19 150,80			100%
4.6	ГО "Берегиня"	1	27 829,20	41 743,80			100%
4.7	ГО "Діалог"	1	40 566,00				100%
4.8	ГО "Інтелект"	3	52 800,00	79 200,00			100%
5	Тульчин*						

6	Івано-Франківськ						
6.1	ГО "Пізнайко"		27 918,24	6 979,56	53 509,96	144 244,24	15%
7	Могилів-Подільський*						
8	Рівне						
8.1	ОСББ "Магірус"***	1	2 925,00	8 775,00			100%
8.2	ГО "Сяйво добра"	1	3 600,00	108 000,00			100%
8.3	ГО "Усмішка"	2	35 000,00	35 000,00			100%
9	Українка						
9.1	ОСББ "Житловий комплекс Дніпро"	1	16 648,84	79 816,81			100%
10	Кагарлик**						
10.1	ГО дитсадочка "Ромашка"	1	770,40	56 509,20			100%
10.2	ОСББ "Оберіг"	1	2 927,88	35 785,20			100%
10.3	ОСББ "Надія плюс"	1	1 994,81	24 380,94			100%
11	Миколаїв**						
11.1	ОСББ "Авіатор"	1	6 171,44	92 571,60			100%
11.2	ОСББ "Наш дім-25"	1	4 850,30	72 755,40			100%
12	Рубіжне						
12.1	ОСББ "Єдність Рубіжне"	1	10 764,00	12 916,80	1 435,20	1 435,20	90%
12.2	ОСББ "Наш квартал"	1	5 435,25	6 522,75	724,25	724,25	90%
12.3	ОСББ "Наш квартал-2"	1	3 075,00	3 690,00	410,00	410,00	90%
12.4	ОСББ "Наш квартал-4"	1	6 174,00	7 408,80	823,20	823,20	90%
12.5	ГО "Розвиток"			20 697,30	2 299,70	2 299,70	90%
12.6	ОСББ "Космос-Рубіжне"			19 502,10	2 166,90	2 166,90	90%
13	Нововолинськ						
13.1	ОК "Гірник Волині"	1	5 091,30	6 222,70			100%
Разом		25	768 114,26	1 162 170,91	199 846,81	292 065,34	89%

Додаток- III

**Деталі щодо підпроєкту, що впроваджується за підтримки
Канадської агенції міжнародного розвитку**

ПРООН в Україні та Уряд Канади, представлений Міністром міжнародної співпраці, діючи через Канадську агенцію міжнародного розвитку, підписали Угоду про грант. В рамках Угоди, МПВСР отримує 1000000 канадських доларів на наступну діяльність:

1. Покращення потенціалу місцевої влади надавати високоякісні громадські послуги, головним в сфері водопостачання;
2. Посилення можливостей громадських організацій самостійно визначати свої пріоритетні соціальні та економічні потреби, спільно з місцевою владою розробляти стратегії для розв'язання своїх проблем, та мобілізувати ресурси, щоб фінансувати їх в визначених містах Криму;
3. Збільшення можливостей громад та місцевих виконавчих органів та впроваджувати гендерну політику, програми та проєкти, які відображають пріоритети та інтереси як жінок, так і чоловіків Криму.

А) Територія, охоплена заходами Програми:

В цьому контексті, ПРООН/МПВСР працює в 10 містах АР Крим – Саки, Джанкой, Щелкіно та Бахчисарай, Євпаторія та смт Нижньогірський, Красногвардійське, Зуя, Первомайське, Новоозерне.

Таблиця. Деталі щодо фінансових трансакцій для ініціатив сталого місцевого розвитку за підтримки КАМР, грн.

№	Мета	Кількість операцій	Загальна сума, перерахована до кінця 2 кв. 2010 р.		Загальна сума до сплати майбутньому фінансуванню		Загальний статус виконання, %
			Фонд КАМР	Міська рада	Фонд КАМР	Міська рада	
1	Саки						
1.1	ОСББ -45	1	23 298,02	23 297,98			100%
1.2	ОК "Наш дім"	1	57 620,00	57 620,00			100%
1.3	ОК "Родина"	1	61 692,00	61 692,00			100%
1.4	ОК "Октябрський"	1	75 000,00	75 000,00			100%
1.5	ОК "Привокзальний"	1	75 000,00	75 000,00			100%
2	Джанкой						
2.1	ГО «Ритм»		60 561,90	60 561,90	6 729,10	6 729,10	90%
2.2	ГО "Топольок»	1	67 498,00	67 498,00			100%
3	Рубіжне *						
3.1	ОСББ " Наш квартал-2"		615,00	3 690,00		410,00	90%
3.2	ОСББ " Наш квартал-4"		1 234,80	7 408,80		823,20	90%
3.3	ОСББ "Космос-Рубіжне"		19 502,10	19 502,10		2 166,90	90%
4	Нижньогірський						
4.1	ГО «Вогник	2	55 372,50	55 372,50	6 152,50	6 152,50	90%
РАЗОМ		6	8	497 394,32	506 643,28	12 881,60	16 281,70

Додаток- IV:

Деталі щодо проектів громад за підтримки Посольства Королівства Норвегія в Україні

ПРООН в Україні та Посольство Королівства Норвегія в Україні підписали Угоду про спів фінансування та погодилися співпрацювати у реалізації проектів місцевих громад у сфері енергоефективності в м. Кіровське. Метою проекту є підтримка місцевих громад які управляють багатоквартирними будинками і соціальною інфраструктурою в м. Кіровське для енергозбереження через заміну труб систем водопостачання та водовідведення, ремонту дахів та технічних елементів.

А) Діяльність Програми

Посольство Королівства Норвегія підтримало 10 проектів громад в м. Кіровське для допомоги місцевим громадянам у формуванні ОСББ та розв'язання пріоритетних проблем розвитку.

Таблиця: Фінансовий статус ініціатив для місцевого розвитку в м. Кіровське за підтримки Посольства Королівства Норвегія, грн.

#	Мета	Кількість операцій	Загальна сума, перерахована до кінця 2 кв. 2010р.		Загальна сума до сплати у майбутньому фінансуванні		Загальна сума, перерахована до кінця 2 кв. 2010 р.
			Фонд Посольства Норвегії	Міська рада	Фонд Посольства Норвегії	Міська рада	
1.1	ОСББ «Гірняцький 1»		879,60	1 319,40	4 983,20	7 474,80	15%
1.2	ОСББ «Гірняцький 4»		880,40	1 320,60	4 987,60	7 481,40	15%
1.3	ОСББ «Гірняцький 10»		9 651,10	14 476,65	1 072,50	1 608,75	90%
1.4	ОСББ «Молодіжний 15»		6 006,40	9 009,60	667,20	1 000,80	90%
1.5	ОСББ «Панфіловців 32»		10 530,20	15 795,30	1 169,80	1 754,70	90%
1.6	ОСББ «Панфіловців 34»		10 530,20	15 795,30	1 169,80	1 754,70	90%
1.7	ОСББ «Шахтарська 33»		9 314,30	13 971,45	1 034,90	1 552,35	90%
1.8	ОСББ «Молодіжний, 5»		6 273,40	9 410,10	697,00	1 045,50	90%
1.9	ОСББ «Об'єднаний»		8 111,60	12 167,40	901,20	1 351,80	90%
1.10	ОСББ «Акваріум»"	1	9 654,60	14 481,90	1 072,60	1 608,90	90%
РАЗОМ		1	71 831,80	107 747,70	17 755,80	26 633,70	75%

Додаток – V:

Команда впровадження проекту

Персонал проекту

Ірина Скалій
Олена Урсу
Галина Смірнова
Леонід Туловський
Олександра Юдина
Лідія Мовчан
Ольга Осауленко
Андрій Руденко

Муніципальні команди реалізації

Івано-Франківськ

Богдан Білик
Олег Федоришин

Рівне

Петро Вахнюк
Олена Казьмірчук
Людмила Постоянець

Житомир

Олександр
Круківський

Галич

Оксана Стефунько
Зоряна Мартинюк

Миколаїв

Іван Богославець
Олена Матюхіна
Алла Манакова

Новоград-Вол.

Ірина Гудзь

Кіровське

Сергій Полисюк
Павло Мороз
Владислав Пахомов

Кагарлик

Вадим Візюнок
Оксана Федорченко

Гола
Пристань

Ніна Шаманська
Анна Сергеева

Вознесенськ

Олександр Заїка
Юлія Гуртова

Українка

Лариса Фадєєва
Олена Шаповал

Нововолинськ

Борис Карпус
Людмила Харевич

Могилів-
Подільський

Володимир Поляк
Сергій Тимуш
Віктор Пічуров

Львів

Наталія Міхнова

Рубіжне

Ірина Божич
Аліна Адамчук

Долина

Олександр Кізима
Сергій Гаргат

Тульчин

Олександр Мельник
Валерій Іванович Кузін

Саки

Зера Емірсалієва

Джанкой

Олена Шалашова
Віктор Булігін

Бахчисарай
Щолкіно

Олександр Токарев
Ольга Палагіцька

Нижньогірський
Зуя

Тетяна Головченко
Лакін Андрій

Красногвардійське
Первомайське

Вікторія Дорошенко
Ромаш Галина

Євпаторія
Новоозерне

Кугель Едуард
Герасимчук Роман

Посада

Менеджер проекту (квітень 2008 – дотепер)
Експерт із врядування та сталого розвитку (червень 2008 – дотепер)
Спеціаліст із моніторингу та зовнішніх зв'язків (липень 2008 – дотепер)
Спеціаліст з управління якістю (квітень 2006 – дотепер)
Асистент Програми / адміністративний (вересень 2009 – дотепер)
Фінансовий Асистент Програми /(вересень 2009 – дотепер)
Спеціаліст з місцевого розвитку (серпень 2009 – дотепер)
Водій (травень 2004 – дотепер)

Посада

Муніципальний координатор програми (Квітень 2004 – дотепер)
Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Лютий 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Червень 2004 – дотепер)
Громадський активіст (Березень 2007 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (липень 2006 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)
Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)
Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)
Громадський активіст (Листопад 2005 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Листопад 2005 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Березень 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Серпень 2006 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер)
Громадський активіст (березень 2007 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Червень 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Червень 2006 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Серпень 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Грудень 2008 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (липень 2009 – дотепер)
Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Жовтень 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Жовтень 2006 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (Листопад 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)
Громадський активіст (Листопад 2006 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (серпень 2010 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (березень 2007 – дотепер)
Громадський активіст (березень 2007 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (червень 2007 – дотепер)
Громадський активіст (червень 2007 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (серпень 2007 – дотепер)
Муніципальний координатор програми (серпень 2007 – дотепер)

Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (листопад 2007 – дотепер)
Громадський активіст (листопад 2007 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (серпень 2008 – дотепер)
Муніципальний координатор програми (листопад 2007 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)
Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)
Муніципальний координатор програми (квітень 2009 – дотепер)

Муніципальний координатор програми (жовтень 2009 – дотепер)
Муніципальний координатор програми (жовтень 2009 – дотепер)

Наші контакти:**ПРООН/ Муніципальна програма врядування та сталого розвитку**

Вул. Інститутська, 24/7, оф. 4, 01021, Київ, Україна,

тел./факс : (044) 2355068, 2535177, 2530708

<http://msdp.undp.org.ua> e-mail: mgsdp.info@undp.org.uaОксана Реміга, Старший програмний менеджер ПРООН – Oksana.Remiga@undp.orgІрина Скалій, Менеджер Проекту ПРООН/МПВРСР- iryna.skaliy@undp.org**Контактна інформація міст-партнерів проекту ПРООН «Муніципальна програма врядування та сталого розвитку»**

Бахчисарай АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Рубаненко Костянтин Григорович Адреса: м. Бахчисарай, вул. Сімферопольська, 14, Тел.: (06554) 4-27-78, моб. (095) 422 83 56 e-mail: rubanenko-k@rambler.ru
Вінниця	Муніципальний координатор проекту: Кошелюк Мирослав Євгенович Адреса: Вінниця, вул. Соборна, 59. Тел.: (0342) 59 53 60 e-mail: koshelyuk@vmr.gov.ua www.vmr.gov.ua
Вознесенськ Миколаївська обл.	Муніципальний координатор проекту: Заїка Олександр Анатолійович Адреса: м. Вознесенськ, вул. Леніна, 41, Тел. (05134) 4-26-74, E-mail: vpmai@mail.ru http://voznensensk.osp-ua.info
Галич Івано-Франківська обл.	Муніципальний координатор проекту: Стефунько Оксана Михайлівна Адреса: 77100 м. Галич, Майдан Різдва, 16, Тел.: (03431) 2-21-88, 2-13-32, E-mail: oksana.stefunko@mail.ru http://www.galych-rada.gov.ua
Гола Пристань Херсонська обл.	Муніципальний координатор проекту: Шаманська Ніна Миколаївна Адреса: м. Гола Пристань, вул. 1 Травня, 14, Тел.: (05539) 2-69-79, 2-61-93, E-mail: sergeeva@online.ua http://golapristan.org
Джанкой АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Шалашова Олена Сергіївна Адреса: 96100 м. Джанкой, вул. Карла Маркса, 15/7, Тел.: (06564) 3-23-38, http://dzhankoi.org.ua E-mail: dzhankoi_gik@rambler.ru
Долина Івано-Франківська обл.	Муніципальний координатор проекту: Кізима Олександр Романович Адреса: 77503 м. Долина, вул. Грушевського, 11, Тел. (03477) 2-52-30, 2-26-48, E-mail: SergEs@meta.ua http://dolyna-rada.gov.ua
Євпаторія АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Кугель Едуард Семенович Адреса: м. Євпаторія, просп. Леніна, 2, Тел. (06569) 3-35-50 E-mail: spip@meta.ua
Житомир	Муніципальний координатор проекту: Круківський Олександр Миколайович Адреса: 10014 м. Житомир, майдан ім. С.П.Корольова, 4/2, Тел./факс: (0412) 48-12-00 E-mail: municipal.zt@gmail.com , http://www.zt-rada.gov.ua/
Зуя АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Кириленко Світлана Василівна Адреса: 97630 Білогірський р-н, Зуя, вул. Шосейна, 64 Тел./факс: (06559) 2-16-30, 2-61-31
Івано-Франківськ	Муніципальний координатор проекту: Білик Богдан Іванович Адреса: м. Івано-Франківськ, вул. Дністровська, 26, 2 поверх, Тел./факс: (0342) 55-18-42
Кагарлик Київська обл.	Муніципальний координатор проекту: Візьонюк Вадим Валерійович Адреса: м. Кагарлик, вул. Якіра, 1, каб. 8, Тел.: (04573) 6-09-93, E-mail: fedorchenkom_rada@ukr.net
Калинівка Вінницька обл.	Міський голова: Кучинський Віталій Леонідович 22400, Калинівка вул. Держинського, 47 Тел.: 04333, 2-16-37, 4-00-06 e-mail: 'sekretar-kl@ukr.net'; 'kalynivka-vpi@i.ua'
Кіровське Донецька обл.	Муніципальний координатор проекту: Полисюк Сергій Володимирович Адреса: м. Кіровське, вул. Шахтарська, 39, Тел.: (06250) 6-26-00, 6-39-51,
Красногвардійське АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Дорошенко Вікторія Анатоліївна Адреса: 97000 смт Красногвардійське, вул. Совєцька, 3, Тел.: (06556) 2-38-20, E-mail: possovet07@list.ru http://krasnogvardeyskoe.zxq.net/
Львів	Муніципальний координатор проекту: Міхнова Наталя Олегівна Адреса: 79008 Львів, пл. Ринок, 1,

	Тел.: (0322) 97-58-00, http://www.city-adm.lviv.ua E-mail: natalka@city-adm.lviv.ua
Миколаїв	Муніципальний координатор проекту: Богославець Іван Іванович Адреса: 54030 м. Миколаїв, вул. Адмірала Макарова, 7, Тел.: (0512) 36-10-95, E-mail: department_nik@mail.ru
Могилів-Подільський Вінницька обл.	Муніципальний координатор проекту: Поляк Володимир Миколайович Адреса: 24000 Вінницька обл., м. Могилів-Подільський, пл. Шевченка, 6/16 Тел.: (04337) 6-57-56, E-mail: vpolyak@mogpod.com.ua , http://www.misto.mogpod.com.ua
Нижньогірський АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Кондратюк Любов Іванівна Адреса: 97100, Нижньогірський, 8-а Шкільна, Тел.: (06557) 5-83-03,
Нововолинськ Волинська обл.	Муніципальний координатор проекту: Карпус Борис Сергійович Адреса: м. Нововолинськ, просп. Дружби, 27, Тел.: (03344) 3-35-13, E-mail: NVinvest@ukr.net , karpusb@gmail.com http://www.novovolynsk-rada.gov.ua
Новоград-Волинський Житомирська обл.	Муніципальний координатор проекту: Гудзь Ірина Леонідівна Адреса: 11700, Новоград-Волинський, вул. Шевченка, 16, каб.11, Тел.: (04141) 5-22-15, тел./факс: 5-30-70 E-mail: mvp_nv@ukrpost.ua , http://www.novograd.osp-ua.info
Новоозерне АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Молодецький Сергій Іванович Адреса: смт Новоозерне, вул. Героїв Десанників, 3, Тел.: (06569) 4-60-21 www.novoozerno.net
Первомайське АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Ромаш Галина Геннадіївна Адреса: 96300, Первомайське, вул. Радянська 3, Тел./факс: (06552) 9-12-33, тел.: 9-19-61 E-mail: possovet@list.ru http://1mayskoe.zxq.net/
Рівне	Муніципальний координатор проекту: Вахнюк Петро Сидорович Адреса: м. Рівне, вул. Поштова, 2, Тел./факс: (0362) 22-24-97, E-mail: petr.vahnyuk@mail.ru http://www.city-adm.rv.ua
Рубіжне Луганська обл.	Муніципальний координатор проекту: Божич Ірина Володимирівна Адреса: м. Рубіжне, пл. Леніна, 2, Тел.: (06453) 6-20-75, 7-00-06, E-mail: iniciativ@rambler.ru http://www.rubizhne.lg.ua
Саки АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Кузін Валерій Іванович Адреса: 334310, м. Саки, вул. Леніна, 15, Тел.: (06536) 2-72-59, E-mail: org-otdel-saki@mail.ru http://www.saki-rada.gov.ua
Тульчин Вінницька обл.	Муніципальний координатор проекту: Мельник Олександр Анатолійович Адреса: м.Тульчин, вул. Леніна, 1 оф. 114 Тел.: (04335) 2-28-99 , E-mail: Dasti11@yandex.ru
Українка Київська обл.	Муніципальний координатор проекту: Фадєєва Лариса Іванівна Адреса: м. Українка, пл. Шевченка 1, каб. 37 , Тел. (04572) 2-06-91, E-mail: lararada@ukr.net http://www.ukrainka.org
Щолкіно АР Крим	Муніципальний координатор проекту: Палагіцька Ольга Іллівна, Адреса: 98213, Ленінський район, адміністративна будівля 48, Тел.: (06557) 5-83-03, http://schelkino.org E-mail: eolgai@yandex.ru

